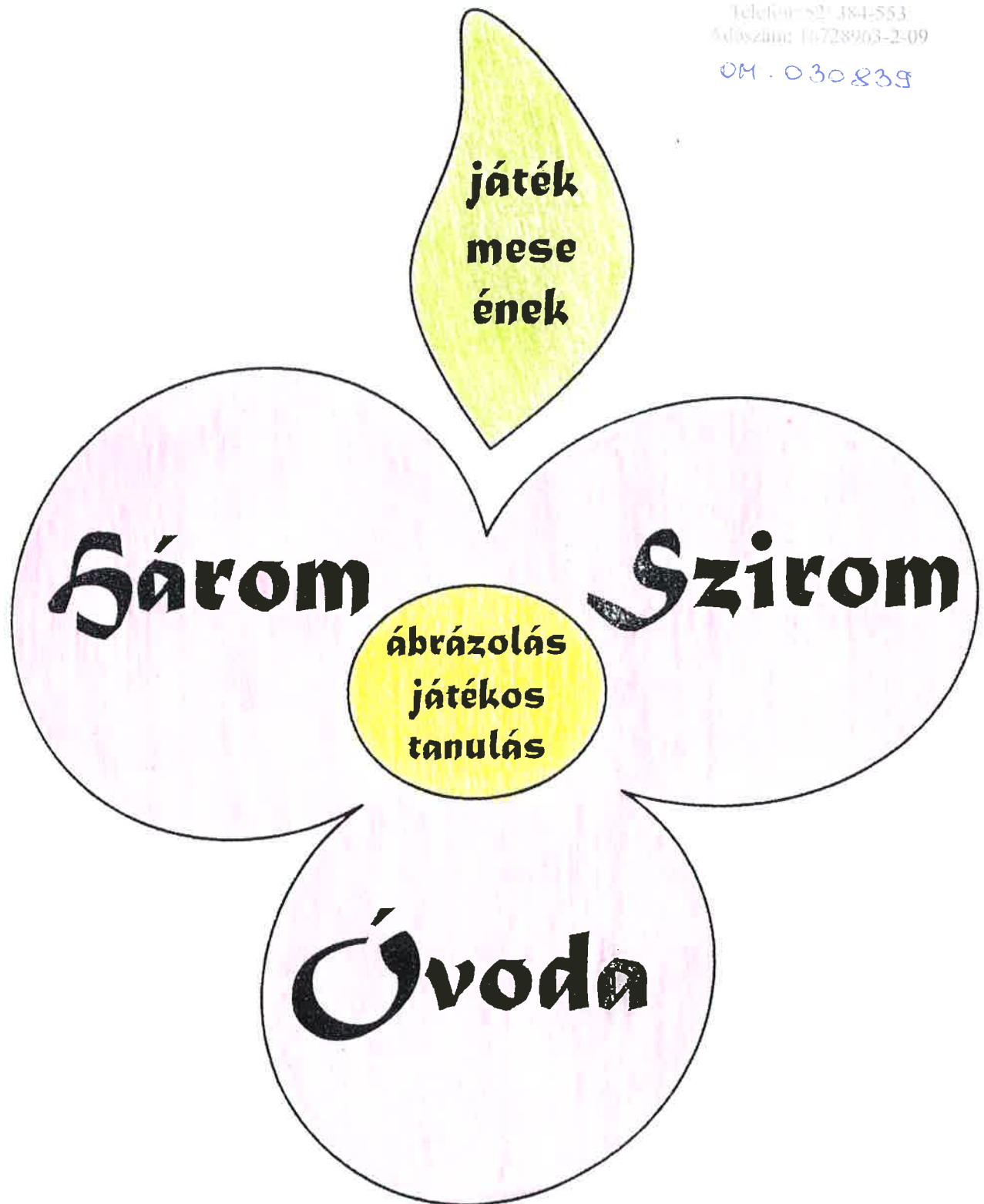

HÁROM SZIROM ÓVODA
4742 Hárdahegy, Pétőfa. 1/a
Telefon: 82/384-553
Faxszám: 82/728963-2-09
OM: 030839

A hajdúhadházi Három Szirom Óvoda az Epochális rendszerű óvodai nevelési programot adaptálta, melyet az Országos Köznevelési Intézetben minősítettek, megfeleltetve a Kormány 363/2012. (XII.17.) Korm. rendeletnek az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

Az óvoda adatai:

Az óvoda neve: Három Szirom Óvoda

Az óvoda címe: 4242 Hajdúhadház, Petőfi u. 1/a.

Az óvoda fenntartója: Hajdúhadház Város Önkormányzata

Az óvoda telephelye:

Hajdúhadház, Mester u.35.

Óvodai csoportok, férőhelyek száma:

❖ Margaréta csoport	25 férőhely
❖ Rakéta csoport	25 férőhely
❖ Mókusz csoport	25 férőhely
❖ Mazsola csoport	25 férőhely
❖ Maci csoport	25 férőhely
❖ Alma csoport	25 férőhely
❖ Tulipán csoport	25 férőhely

Mindösszesen: 175 férőhely

A programot benyújtotta:

Egerházi Katalin
óvodavezető

Kelt: Hajdúhadház, 2016. március 18.

I. HELYZETELEMZÉS

1. A tagóvodák múltja – 2014. augusztus 31-ig

A Három Szirom Óvodához 2014. augusztus 31. napjáig három tagóvoda tartozott.

1.1. MESTER ÚTI ÓVODA

A Hajdúhadház, Mester utca 33. szám alatti épület - mely 2014. augusztus 31. napjáig a Három Szirom Óvoda székhelyeként funkcionált - 1925-ben épült, mint magánlakás. Az 50-es évektől 1968-ig szolgálati lakásként funkcionált.

Ezekben az években a születések száma fokozatosan nőtt, így szükségessé vált az óvodai férőhelyek bővítése. Ezért 1972-ben ezt az épületet 50 férőhelyes óvodának alakították át, melyet az 1991/92-es nevelési évtől a törvényi rendelkezéseknek megfelelően 40 férőhelyre változtattak.

Az átalakítási költségek nagy részét a Hajdúsági Iparművek fedezte. Főként az ott dolgozó szülők gyerekei jártak ebbe az óvodába, így a köztudatban „Hajdúsági Óvoda” néven vált ismertté.

1972-től 1977-ig a Központi Konyha elkészüléséig az épületben lévő kis alapterületű konyhában főztek, gyakran 150-160 főre is. Az 1977-ben átadott 400 adagos Központi Konyha felügyeletét egészen 2007-ig az intézmény vezetője látta el.

Óvodánk 1975-ig a Kossuth úti Általános Iskola tagintézményeként működött, majd ezen időtől Önálló Óvodák Igazgatósága néven látta el feladatát, amikor még a bocskaikerti óvoda is ide tartozott, egészen 1994. január 1-ig. 1981-től a 2.sz. Napközi Otthonos Óvoda átadásától intézményünk, mint 1. sz. Napközi Otthonos Óvodaként funkcionált 2007. szeptemberéig, kérésünkre óvodánk új neve: Három Szirom Óvoda lett. Ezzel az elnevezéssel tagóvodáink összetartozását fejezzük ki.

A korábban székhelyként funkcionáló Hajdúhadház, Mester utca 33. szám alatti épület adottságai:

Iroda, két csoportszoba, két gyermeköltöző, egy gyermekmosdó, felnőtt WC, kisiroda, találókonyha, belső raktár, pince, külön épületben játékraktár és kellékes, kerékpártároló.

Óvodánkra kis alapterületű csoportszobák, öltözők, gyermekmosdók voltak a jellemzőek.

A belső terem gyermekeinek átjárása a külső csoportszobán megnehezítették a mindennapos tevékenységet, így nagyfokú alkalmazkodóképesség volt szükséges a konfliktusok elkerülése érdekében.

E sajátos helyzet miatt kialakult nehézségek mellett igyekeztünk ennek kedvező hatását erősíteni. Együtt tartottuk ünnepeinket: fenyőünnep, farsang. Az anyák napja, évzáró csoportonként van megtartva.

A tagóvodában 2014. augusztus 31. napjáig volt óvodai nevelés, 2014. szeptember 01. napjától a Hajdúhadház, Petőfi utca 1/A. szám alatti új épület fogadja a gyermekeket.

A Mester úti Óvoda játszóudvar felőli része

1.2. TEMPLOMKERTI TAGÓVODA

Városunk legrégebbi óvodája, református templomunk közvetlen szomszédságában a közbirtokosság és a község áldozatkészségéből 1893-ban épült, s a következő évben kezdte meg működését.

Az épület óvodai funkciót töltött be, az évek során csak a felügyeleti szervek változtak, kezdettől fogva egyházi óvoda volt.

Ebben az időszakban mindössze egy nagy létszámú csoport működött, 50-60 gyerekekkel. Az egyetlen óvónő munkáját egy dajka néni segítette, egészen az 1920-as évek végéig, amikor csoport bővítésre került sor, így még egy óvónő és dajka foglalkozott a magas létszámú gyermekcsoporttal.

Annak idején még központi segédeszköz nem volt, nagyon lassan fejlődött az óvoda tárgyi felszereltsége. Sok múlott az óvónők leleményességén, ők maguk rengeteg játékot készítettek, szinte csak fakockáik voltak.

Nagy hangsúlyt fektettek az oktató-nevelő munkában a gyermekek munkára nevelésére, amit el tudtak végezni, és nem volt megerőltető számukra, azt mind együtt végezték el.

A társadalmi változásokkal nehéz volt lépést tartani, pl. a háború előtt a szülőknek egyáltalán nem volt beleszólásuk az óvodák, iskolák életébe.

A háború ideje alatt az óvodák sem működtek. A felszabadulás után az óvodának csak gyermek megőrző szerepe volt. Az 1950-es években a személyi kultusz hatással volt az óvodai életre is. A nevelő munka formalizált és dogmatikus volt.

1965-ben nagyobb átalakítás történt az épületen, 3 csoportszoba és egy szociális helyiség lett kialakítva.

Az 1990-es évektől kezdve vegyes életkorú csoportok alakultak, fokozatosan áttértünk a folyamatos napirendre.

A három csoportszobán kívül rendelkezünk még két gyermeköltözővel, egy tálalókonyhával, szertárral, két gyermek és egy személyzeti mosdóval, felnőtt öltözővel (mely szintén több funkciót tölt be, szűkössége ellenére is), pincével.

Csoportszobáink és gyermeköltözőink alapterülete kisméretűek, szűkösek voltak. Nem rendelkezünk csoportonként külön mosdóval és öltözővel. Nagy hiányát éreztük a tornaszobának.

A tagóvodában 2014. augusztus 31. napjáig volt óvodai nevelés, 2014. szeptember 1. napjától a Hajdúhadház, Petőfi utca 1/A. szám alatti új épület fogadja a gyermekeket.

Fontos számunkra a hagyományok ápolása, mivel településünkön is arra törekszünk, hogy a szüreti néphagyományt továbbadjuk az utókornak.

Óvodánkban 1990-es évek elejétől kezdve napjainkig minden ősszel megtartjuk a szüreti mulatságot, szekeres felvonulással egybekötve, melyen az óvoda gyermekei, felnőttjei részt vesznek.

A gyerekek színvonalas műsorát különböző népi játékok játszása kíséri, miközben a felnőttek a szőlőt préselik, az elkészült mustot és foszlós kalácsot kínálják a gyerekeknek, vendégeknek miközben ők önfeledten táncolnak és játszanak. A fentieket a szülők, gyermekek, óvónők által készített termésbábok, fotók kiállítása teszi színeesebbé, melyet a helyi általános és művészeti iskola tanulóinak népzenei bemutatkozása tesz még emlékezetesebbé.

A Templomkerti Óvoda első udvara és épülete

1.3. POROSZLAY KERTI TAGÓVODA

A mai óvoda helyén egy csodálatos nagybirtok állt még a második világháború előtt. A birtok a Poroszlai család fényűző életmódját szolgálta, az államosítások idején az állam tulajdonába került. A kihasználhatatlanul álló gesztenyés park területén az 1960-as évek elején kezdődött el az óvoda építése.

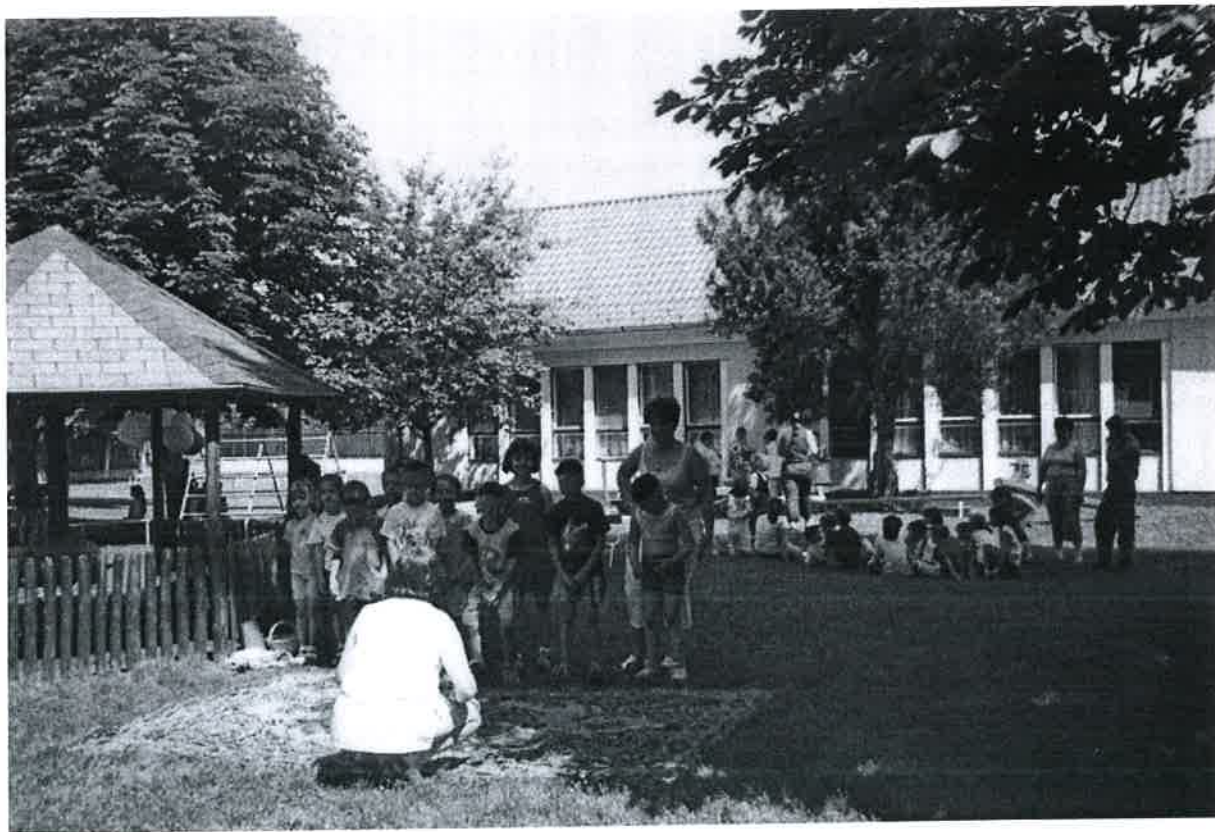
1962. január 20-án átadásra került egy két csoportos, 50 férőhelyes óvoda. Az intézmény községfejlesztési alapból épült.

Az alapításkor III. sz. Állami Napköziotthonos Óvoda volt és igazgatóságilag a Kossuth úti Általános Iskolához tartozott. 1975-től az óvodák mentesültek az iskolák igazgatósága alól, Önálló Óvodák néven folytatták működésüket.

A több mint 40 év alatt nagyon sok minden változott, fejlődött, sokat korszerűsödött az óvoda.

Két csoportszobával, gyermeköltözővel, gyermek és felnőtt mosdóval, tálalókonyhával, felnőtt öltözővel (mely több funkciót lát el), pincével, külső raktárral rendelkezik az óvoda. A csoportszobák tágasak, világosak.

A hatalmas, füves, gesztenyefákkal övezett udvar esztétikus környezetet biztosít a gyermekek udvari játékához. Ezt kihasználva, közösen, itt tartjuk a gyermeknapot, sok mozgásra, játékra adva lehetőséget a gyermekek nagy örömére.

A Poroszlai kerti Óvoda udvara és épülete

1.4. A HÁROM SZIROM ÓVODA JELENE

Régi álmunk vált valóra azzal, hogy 2014. szeptember 1-jével az „ÉAOP-4.1.1/A-11-2012-0014 A Három Szirom Óvoda építése Hajdúhadházon” című projekt eredményeképpen a Hajdúhadház, Petőfi utca 1/A. szám alatt átadásra került egy új óvoda épület, mely az intézmény székhelyévé vált. A védett tiszafa köré épített ötszoboros óvoda birtokba vétele könnyen és zökkenőmentesen megtörtént. Mindenki örült a tágas, világos, jól felszerelt, a mai kor elvárásainak megfelelő helyiségeknek, melyek eddig hiányosságként jelentkeztek.

Az új épület átadó ünnepsége

Az óvoda épületének központjában a védett Tiszafa

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

A program célja:

- Egyéni képességfejlesztés, mindig az adott gyermek aktuális fejlettségéből kiindulva, természetes környezetben, öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra építve.
- Szeretetteljes, a gyermek érdekeit, egyéni igényeit szem előtt tartó óvodai nevelés.
- Sikerorientált, szívesen kommunikáló, a környezetben jól eligazodó, problémájukra - aktívan közreműködve - saját megoldást találó, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező gyermek nevelése.
- Mély természetszeretet kialakítása
- A roma gyerekek életesélyeinek növelése
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének biztosítása, esetenkénti hátránycsökkentő szereppel
- Minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben
- Környezettudatos magatartás kialakítása

GYERMEKKÉP

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, biztosítja minden gyermek számára az esélyegyenlőséget, ennek megfelelően törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Nevelésünk eredményeként szeretnénk, ha a hozzánk járó gyerekek a környezetükben jól eligazodjanak, közreműködjenek annak védelmében, legyenek jó kapcsolatteremtő képességűek, sikerorientáltak.

Mindenkit maximálisan elfogadó, saját problémájukra önállóan megoldást kereső, szívesen kommunikáló gyerekekké váljanak.

Az erkölcsi normákhoz alkalmazkodó gyerekek nevelését tartjuk igen fontosnak.

A kor igényének megfelelően feladatrendszerünkben kiemelkedő szerepet kap a környezetvédelem.

ÓVODAKÉP

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Célunk a gyerekek önállóságra nevelése, egyéni képességfejlesztése, ebben igen sokat segít elhivatottságunk a munkánk iránt.

Igyekszünk élménydús, gazdag programokat szervezni, hogy minél több lehetőséggel ismertessük meg a gyerekeket.

Azt szeretnénk, hogy óvodánk esztétikus környezetével, érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes, családi légkörével, a szabad játék, és a mozgás sajátos eszközeivel készítse fel a gyerekeket az iskolai életre, hogy megteremtődjenek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Arra törekszünk, hogy a gyermeki személyiséget tisztelet, szeretet, elfogadás, bizalom és megbecsülés övezze.

Fontosnak tartjuk a műveltségterületek közvetítését a gyermekek fejlettségéhez és életkorukhoz igazodó tevékenységeken keresztül – különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra.

Programunk a gyermekek testi, szociális és értelmi képességének egyéni és életkor specifikus alakítását eredményezi.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeknek és a migránsoknak óvodai nevelésünk keretén belül biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Az óvodai nevelésnek az emberi értékek közvetítéséről is gondoskodnia kell a személyi és tárgyi feltételek mellett.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

3. Az óvodai nevelés általános feladatai

3.1. Az egészséges életmód alakítása

Óvodánkban az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel igényének alakítása kiemelt jelentőségű, hiszen ebben az életszakaszban a megszerzett ismeretek, készségek és szokások a gyermekek későbbi életét jelentősen befolyásolják.

Már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek a gyerekek az óvodába.

Erre alapozva és tovább erősítve alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés, testedzés szokásrendszerét, környezettudatos magatartását.

Nagy gondot fordítunk a gyermekek komfortérzetének kielégítésére, a higiénés szokások kialakítására, tekintettel arra, hogy mindezek a gyermekek életkorának megfelelően történjenek (WC használat, mosdás, törölközés, papírzsebkendő használata, öltözködés, étkezési szokások – terítés, ételszedés, folyadék öntése, maguk utáni elpakolás – és önkiszolgáló feladatok elvégzése).

Figyelünk arra, hogy mindezek nyugodt, türelmes, kiegyensúlyozott körülmények között valósuljanak meg.

Fontosnak tartjuk a megfelelő napirendet, amely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekhez, így megteremtjük a stresszmentes, nyugodt, biztonságos, a gyermekek számára is kiszámítható légkört.

Törekszünk a gyermekek harmónikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítésére, melyre kiváló lehetőséget biztosít az újonnan átadott tornaszobánk - a szervezett testnevelésen kívül is, a csoportszobákban elhelyezett Tini-kondi és egyéb különböző mozgásfejlesztő eszközök (pedallo, trambulín, stb.) használatával. Illetve az udvaron a szabad mozgás biztosításával, ahol az óvónő szervezett mozgásos játékokkal teszi lehetővé – vagy biztosítja a változatos mozgáslehetőséget.

A gyermekek testi épségének védelme és a balesetmegelőzés érdekében biztosítjuk a személyi és tárgyi feltételeket. A gyermeki gondolkodásmód sajátossága és a szenzomotoros koordináció fejletlensége miatt a balesetek elkerülése végett szükséges az óvónő állandó jelenléte, kontrollja, a tevékenységek figyelemmel kísérése.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeket önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük. A használati tárgyakat, eszközöket folyamatosan ellenőrizzük, az esetleges hibákat kijavítjuk.

A pihenéshez szükséges nyugodt légkört, a mindennapi meséléssel és halk zenével biztosítjuk. A gyermekek egyéni alvásigényét figyelembe véve lehetőséget adunk az alvást nem igénylő gyermekek alvásidőben való csendes tevékenységére – 14 órától.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodai nevelés csak szeretetteljes, meleg, kiegyensúlyozott légkörben lehetséges.

Az óvónő szerető, védő, óvó gondoskodása, az óvónői szeretetben való megmártózás, a simogató kéz melege, a mosolygó, biztató tekintet, a körülölelő védettség adja meg a gyermek számára az érzelmi biztonságot, mely fejlődésének feltétele.

Az óvodai nevelésnek mércéje a gyermek gondozottsága, a stabil egészségügyi szokásrendszer, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

Az óvodába kerülő gyermek fejlődésének lényeges összetevője a szocializáció.

Ezért szükséges:

- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja, és viselkedése.
- Az óvoda segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának, önkifejező törekvéseinek alakulását, hogy utánzással - felnőtt, nagyobb társ – természetes élethelyzetekben megtanulják az együttélés szabályait. Gyakorolják a toleráns viselkedést, fejlődjék empátiás képességük.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozása.

Alapvető feladatnak érezzük az illem, köszönés, udvariassági beszédformák megismertetését, alkalmazásának figyelemmel kísérését.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek sokszínű tevékenységben alkalmazkodjanak egymáshoz, a közösségben kialakul az önértékelítés és alkalmazkodás helyes aránya. Gazdag, interaktív viszonyban konfliktusok is keletkezhetnek, melyek megtanítják a gyermekekkel a feszültségek, ellentétek, különböző igények kulturált megoldását, levezetését.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó szépre, jóra, tisztelje és becsülje azt.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében (nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, a kiemelkedő képességű gyermekek) különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A családokat motiváljuk arra, hogy el tudja fogadni az óvodai dokumentumokban megfogalmazott normarendszert.

Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot.

3.3. Az anyanyelvi -, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés, így az óvodai nevelésben kiemelt jelentősége van.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés során feladataink: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség) fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A mondókák, dúdolók, versek ritmussal, mozdulatokkal kísérve a gyermekeknek nemcsak érzéki - érzelmi élményt adnak, hanem az anyanyelvi nevelés alapját képezik.

Az óvodás gyermek szemléletmódját, világképét és a külvilág megismerésére törekvését leginkább a meséken, és anyanyelvi játékokon keresztül lehet megvalósítani. A mese segíti a gyermek érzelmi – értelmi és erkölcsi fejlődését, céltudatos fejlesztését.

A kommunikációs képesség az óvodáskor fontos alapképessége, a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze. A beszélőkedv megőrzése mellett alapvető feladat a beszédhelyzetek teremtése a gyermekek számára. A beszélőkedv, a beszédhelyzet, a beszédlehetőség a családi környezet – és az óvodai modell – óvónő, felnőttek, gyermektársak – együttesen hatnak a gyermek beszédfejlődésére.

Az óvodába fokozzák a beszédaktivitást a bővülő társas kapcsolatok, a változatos kommunikációs helyzetek, a különböző tevékenységek - legfőképpen a szabad játék - élmények, tapasztalatok szerzésével.

A beszédfejlesztés az egész óvodai nevelést átfogó feladat. Az óvónőnek ismernie kell a gyermek beszédállapotát, melyet az alábbi *szempontok* szerint figyelhet meg:

- beszédhallás: a beszédészlelés és a beszédmegértés alapja a tökéletes hallás
- beszédértés: beszédészlelés és a beszédmegértés
- hangok vizsgálata: a szó elején, közepén és végén
- mondatszerkesztés: szabályos, nyelvtanilag helyes mondatok alkotása
- összefüggő beszéd: mese, történet, saját élmény meseszerű elmondása

Az óvónő beszéde mindig legyen nyelvtanilag kifogástalan, egyszerű, de mégis kifejező. Fontosnak tartjuk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére

nevelést, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartását, valamint a beszélő környezet kialakítását, és a helyes mintaadást és szabály közvetítést.

Az óvónő empátiával törekedjen a szóbeli aktivizálásra, tegyen fel ő is kérdéseket, válaszoljon mindig a gyerekek által feltett kérdésekre és segítse tapintatosan a beszédhibás gyermekek fejlődését.

Célunk a metakommunikációs eszközök megismertetése, gyakorlása a játékokon keresztül, amivel a konfliktus kezelést is gyakorolhatják.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az intézményben a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

4.1.1. Nevelőtestület (végzettség, speciális végzettség, életkor)

(2014. augusztusi adat)

Óvodapedagógusi képesítéssel rendelkező főállású nevelő - oktató munkát végző alkalmazott	13 fő
Vezető óvodapedagógus szakvizsga	1 fő
Zeneóvodai képesítéssel rendelkező alkalmazott	1 fő
Középfokú angol szóbeli nyelvvizsgával rendelkező alkalmazott	1 fő
Gyógytestnevelés pedagógus szakvizsgával rendelkezik	1 fő
ECDL számítógépes tanfolyamot végzett	1 fő
Fejlesztő pedagógus	2 fő
Szociálpedagógus alkalmazott	0 fő
GYES-en lévő óvodapedagógus	1 fő
Óvodapedagógusok átlag életkora	44 év

4.1.2. A pedagógiai munkát segítő köre:

Nevelő-oktató munkát közvetlen segítő főállású szakvizsgával rendelkező Dajka	7 fő
Pedagógiai asszisztens	2 fő
Óvodatitkár	1 fő
Karbantartási munkával foglalkozó főállású alkalmazott	0 fő
Átlagéletkor	48,5 év

4.1.3. Az óvoda szervezeti felépítése

Az óvoda élén az óvodavezető áll. Gyakorolja az intézmény egészére kiterjedő munkáltatói jogokat, feladatköre az intézményegységek munkájának koordinálása és a nevelő - oktató munka irányítása. Megbízó a fenntartó, kinevezése 5 évre szól.

Az óvodavezető munkáját óvodavezető-helyettes segíti.

Az általános helyettes, a vezető távollétében teljes felelősséggel gyakorolja a vezetői munkát, intézkedési jogkörrel rendelkezik. Megbízó az óvodavezető.

Munkaközösség vezető intézkedési jogkörrel bír, feladata a munkaközösség tevékenységének irányítása. Megbízó a nevelőtestület véleményének kikérésével az óvodavezető.

4.1.4. Az óvoda vezető testülete

Tagjai: óvodavezető, helyettes, munkaközösség-vezető.

Hatáskör: Az óvoda éves programjának összeállítása, az egységek közötti koordináció, az intézmény költségvetésének tervezése. Havonta 1 alkalommal ülésezik.

Nevelőtestület: a nevelési-oktatási intézményben közalkalmazotti jogviszony, munkaviszony keretében pedagógus-munkakörben, (óvodapedagógusok), valamint a felsőfokú végzettséggel rendelkező, nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak közössége,

A nevelőtestület tagjai döntési jogkörrel rendelkeznek az intézmény éves és hosszabb távú pedagógiai programjának elfogadásakor, az SZMSZ, a Házirend elfogadásakor. A munkaközösség-vezető, az óvodavezető helyettes megbízásakor egyetértési jogot gyakorol.

Feladata: az óvoda életét, tevékenységét érintő kérdések megvitatása, döntéshozás.

Érdekegyeztetés:

A szülői érdekegyeztetés szerve a Szülői Munkaközösség, választmánya 7 tagból áll, szükség szerint ülésezik.

4.2. Tárgyi feltételek

4.2.1. Az óvoda működése

Az óvoda működését az állami finanszírozás mellett az önkormányzat, mint fenntartó biztosítja.

4.2.2. Az óvoda tárgyi felszereltsége (állag, hiányok, bútorzat, torna, zenei eszközök)

Óvodánk épületét, udvarát, berendezéseit úgy alakítottuk ki, hogy a lehető legjobban szolgálják a gyermekek nevelését, biztonságát és megfelelő munkakörnyezetet biztosítsanak a dolgozóknak.

A csoportszobák otthonosak, esztétikusak, derűs hangulatot árasztanak.

Dominál a természetes anyagok jelenléte, az élő növények, termések díszítő hatása.

Kellemes színhatású textíliák, játékok, eszközök veszik körül a gyermekeket.

Bensőséges kuckók, sarkok csábítják a gyermekeket elmélyült játékra, változatos tevékenységekre.

Az öltözők, mosdóhelyiségek, konyhák tiszták, gondozottak.

Játszóudvaraink egyre több természetes anyagból készült, ügyességet és mozgást fejlesztő játékszerekkel (csúszda, hinta, kombinált mászó állvány, egyensúlyozó) és játszóhelyekkel (babaház, homokozó) vannak berendezve.

Nevelési céljaink megvalósításához szükséges anyagi feltételek megteremtéséhez a költségvetésen kívül különböző pályázatok sikeres elnyerése nyújt segítséget.

Az óvoda eszközellátottsága - játék, szemléltető eszköz – jól felszerelt, hiányoznak az audiovizuális eszközök, TV, DVD lejátszó, számítógép, laptop, projektor.

A tornához szükséges eszközök és a tornaszoba biztosított. Zenei eszközeink egy részét saját magunk készítettük, beszerzésükről pályázat útján gondoskodtunk.

4.3. A nevelőmunka elemzése

1989/90-tanévtől kezdődött óvodánkban az innovációs törekvés, fokozatosan tértünk át a heterogén csoportok szervezésére, a kötelező foglalkozásoktól a kötetlen mikrocsoportos foglalkoztatási formára. Ez adta meg a lehetőséget a folyamatos napirend kialakítására, a folyamatos étkezésre.

Az 1991/92-es nevelési évtől az Epochális rendszerű óvodai nevelés programjával dolgozunk, melyet 1999-ben a debreceni Lehel úti óvodától adaptáltunk a szülők és a fenntartó nagy meglepedésére. 1998-ban Bázisóvodai címet kaptunk a programot alkotó óvodától. Ezáltal a régióba tartozó és e program alapján dolgozó óvónőknek adunk segítséget, tartunk bemutatókat.

Az óvónőkre és a dolgozók nagy többségére jellemző a lelkesedés, tenni akarás, a kreativitás, az újra való fogékonyság.

2001-től -sikeres pályázat útján- részt veszünk a Comenius 2000 I. Intézményi modell – partnerközpontú működés- minőségbiztosítási rendszerében. Monitoringi vizsgálat után kiváló minősítést kapott intézményünk az eddig elvégzett munka alapján.

A Támogató Szervezet (TSZ) 2000-ben megalakult, – mely kezdetben 6 fő volt, s a későbbiekben 4 főre csökkentettük -.

A felmerülő problémák javítására fejlesztő teameket hoztunk létre: 2004-ben a mérési csapat, 2007-ben a teljesítményértékelési csapat.

2004. szeptemberétől elfogadásra került az Intézmény Minőségirányítási Programja (IMIP), mely összhangban van az ÖMIP-pel, a helyi pedagógiai programunkkal.

Ez alapján végezzük színvonalas minőségi munkánkat.

Célunk a mérési eredmények felhasználásával, értékeink megőrzése, a partnerek igényeinek való megfelelés, a jó munkahelyi légkör megtartásával folytatni az elkezdett minőségfejlesztési munkát, a meglévő szabályzók alapján az aktualitásoknak megfelelően.

2007-től a vezető és a pedagógusok teljesítményértékelését is folyamatosan végezzük, melyet 2009-től a dajkák és technikai dolgozók teljesítményértékelésével bővítettük ki.

Az Epochális rendszerű óvodai nevelési program szellemében szeretnénk továbbra is dolgozni, érezve a partnerek elismerését.

Mint bázisóvoda feladatunknak tartjuk, hogy e programot minél szélesebb körben propagáljuk, megismertessük az érdeklődőkkel.

Célunk, a gyermekek egyéni képességének olyan szintre történő fejlesztése, amely mind az iskolai tanuláshoz, mind a későbbi életszakasz fejlődéséhez megfelelő alapot nyújt.

4.4. A hatékony képességfejlesztés kritériumai:

„Egyéni képességfejlesztés individualizált formája akkor hatékony az epochális programban, ha:

- Meleg, szeretetet sugárzó óvodai nevelés biztosított a gyerekeknek.
- A megismerő képesség fejlesztése természetes közegben szerzett tapasztalatokra épül.
- A fejlesztendő képességnek megfelelő tevékenységet gyakoroltatunk.
- A gyakoroltatás hosszan tartó, folyamatos, egymásra épül, fokozatosan nehezedik és játékos.
- Pontosan tudjuk milyen előzetes tapasztalattal, ismerettel, magatartási jellemzőkkel rendelkezik a gyermek, mely területeken fejlettebb, hol vannak lemaradásai, azaz milyen a képességszintje.

- Minden gyermek egyéni ütemében haladhat, önállóan tevékenykedhet.
- A feladat önálló gondolkodásra készíti, nemcsak analóg megoldásra.
- Önként, önkéntesen, aktívan vesznek részt a folyamatban, mert a fejlődés gyorsabb, eredményesebb, ha egybeesik a gyermek tevékenységvágyával.
- Belső indítókra (érdeklődés, kíváncsiság, tudásvágy) épülő motiváció készíti a tevékenységre, pozitív viszony alakul ki a gyermekben a tevékenységek iránt.
- A külső motiváció ritka, de megjelenik, ha szükségessé válik. Ez elsősorban a gyermek egyéni fejlesztésére irányuljon.
- A külső készítés helyét fokozatosan átveszi a belső motiválás, melyet kivált az érdekes, vonzó játékokra épülő ismeretszerzés, felkeltve a gyermek kíváncsiságát, tevékenység- és tudásvágyát, a szabályjáték sikeres, eredményes megoldási vágyát, a játék, a cselekvéses-tanulás örömeit.
- A megismerési folyamatban az egyénnek tervezett játék, játékos feladat gondolkodásának mozgósításával eredményesen megoldható.
- A feladat végzése közben szükség szerinti segítséget kap a gyermek, az óvónő figyelemmel kíséri külön - külön minden gyermek tevékenységét, és észreveszi a megakadást, meghagyva neki a hibázás, tévedés, próbálkozást, önkorrigálás jogát. Az óvónői segítség ne a gyerek helyetti feladatmegoldást, hanem közös gondolkodást eredményezzen, így siker élményhez jut a gyerek, megtanul kitartóan dolgozni, a nehézségek nem meghátrálásra, hanem újra és újra próbálkozásra ösztönzik.
- Az óvónő értékelése ösztönző, mindig reális, ne elítélő, elmarasztaló, megbélyegző, megszégyenítő legyen. A pozitívumokra építve, bízva a gyermekben, kifejezi azt a hitét, meggyőződését, hogy a gyermek képes az eredményes munkára.
- Értékelésében arra fektet hangsúlyt, ami jó, a hibák kijavítására lehetőséget ad.
- Kialakul olyan tanulási légkör, melyben feloldódnak a szorongások, természetes a gyermek megnyilatkozása (a gyengébb képességűeké is), amelyet szeretet, egymás elfogadása, emocionális biztonság jellemez.
- Mindenkit meghallgat az óvónő, mindenkinek válaszol is, nem kerül senki hátrányos helyzetbe.
- A gyerekek megtanulnak önállóan dolgozni - kialakul a szükséges önfegyelem-, betartják a tevékenységekhez kapcsolódó szabály- és szokásrendszert.
- Óvatosan, szabályosan használják az eszközöket, eszközhasználatuk biztos.
- Az óvónő és a gyerek, gyerekek között oldott, de a tevékenységre koncentrálnak interaktív, kommunikatív viszony alakul ki.”

4.5. A tanulásról, a tanulás szervezeti formája

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja a teljes személyiség fejlődése, fejlesztése. Elsődleges cél az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése és kreativitásának elősegítése.

A *tanulás* óvodás korban elsősorban játékos cselekvésben megy végbe. Az eredményes tanulás alapja megismerő folyamat és a tevékenység, cselekvés összekapcsolása. A 3 - 4 éveseknél a cselekvések, tevékenységek bemutatása, 5 év körül a bemutatás és magyarázat együttesen, míg később már a magyarázat is hatékonyan ösztönöz tevékenységre, eredményez tanulást.

Az óvodáskorúak tanulásában jelentős szerepe van a modellkövetésnek, utánzásnak, felfedezésnek és a belátásos tanulásnak. Ez fokozza a felnőttek felelősségét, hisz minden tevékenységük, minden megnyilvánulásuk, minta a gyermek számára. Tudni kell azt is, hogy a gyermek nemcsak magát a tevékenységet utánozhatja, hanem az óvónő tevékenységéhez való viszonyát is.

A beszéd fontos eleme a tanulásnak. A valóságos kommunikációs helyzetben - beszélgetés, kérdezés, spontán közlés - elősegítik a gondolkodás fejlődését, a tanulás eredményességét. A spontán tanulási helyzetek mellett szükség van az óvónő által rendszeresen szervezett, tervszerű ismeretszerzésre is. Ennek egyértelmű igazolása az epochális rendszer és az egyéni fejlesztés középpontba állítása.

A program gyermekszemléletével nem egyeztethető össze a kötelező foglalkozások - kivétel a testnevelés foglalkozás - szervezése.

Az a szerencsés és kívánatos, hogy ha maga a tevékenység vonzza a gyereket, a tanulás öröme, élménye, sikere motiválja, nem valamilyen külső felhívó inger. A gyerek számára a részvétel önkéntes, az óvónő pedig a megfelelő időben megteremti a cselekvéses-tanulás feltételeit.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

5. A gyermeki tevékenységrendszer

5.1. A játék

A játék a gyermek legfőbb tevékenysége, a szocializáció színtere. A gyermek fejlődése a játékban a legintenzívebb. Az utánpótlás, a tevékenységi vágy, az önállósulás, az értelmi, a motoros, a kommunikációs képességek, az érzelmi, az akarat tulajdonságok, a szociális magatartás a játékban - a gyermeknek szabadon választott önkéntes tevékenységében - integráltan fejlődik.

A játék a gyermek önmegvalósítása, érzelmeinek, vágyainak, lelkiállapotának önkifejezése, fejlettségének legjobb mutatója. A játék a valóság szubjektív tükröződése, a szimbólumképződés csodálatos világa.

A játékban a szimbólumok elemzésével érthetjük meg a gyermekek érzelmi állapotát, viselkedését, megfigyelhetjük kommunikációs, kognitív fejlettségét, információt kapunk a teljes személyiségéről. A gyermek jelzéseit "értő" óvónő felismeri, érzékeli a problémákat, segít a gyermeknek a feldolgozásban.

A játékban a gyerekek megtanulják sok pozitív példa alapján önállóan megoldani konfliktusaikat.

A játékban kiemelten fontosnak tartjuk az óvónő tudatos jelenlétét, felelősségét az indirekt irányítást.

Fő feladatai:

- A *szabad játék* folyamatosságának megteremtése és túlsúlyának érvényesítése.
- A *feltételek* (élmény, hely, idő, eszköz, amit a gyerekek is készíthetnek) biztosítása mellett elengedhetetlen a *nyugodt légkör* megteremtése.
A nyugodt légkör feltétele a magatartási formák, szabályok kialakítása.
A gyerekeknek helyzetekhez kell igazítaniuk viselkedésüket, ami az alkalmazkodás magasabb formája. (Pl.: mese vagy vers hallgatása alatt kerülni kell a játszókra az erős zörgést, hangoskodást.)
Szabályokat kell megtanulni azokhoz alkalmazkodni, önállóan betartani, mert az óvónő csak indirekt módszerrel tud figyelni a játszókra, míg a tanulást irányítja.
A párhuzamosan zajló tevékenységek közül a játék az alaptevékenység. A tanulás szervezése, a tanulás maga nem zavarhatja az elmélyülten játszókat, de a játszók sem zavarhatják a nyugodt tanulást. Minden gyerek azt a tevékenységet végzi háborítatlanul, amelyet önként, önmaga választott.
- *Együttjátás* a gyerekekkel, mindig abból kiindulva, hogy a játészó csoportnak mire van szüksége. Az együttjátás nem lehet beavatkozás, nem korlátozhatja a gyermekek önállóságát. Az együttjátás nagy jelentőségű, mivel az óvónő magatartása, viselkedése, kommunikációs reagálása a gyerekek megnyilvánulása, egész személyisége modell a gyerekek számára. Nem

kívülálló külső, hanem a játékelménybe beépülő belső modell, ami segíti a mintával azonosulást. Az óvónő általában nem irányító szerepet vállal, nem korlátozza a téma és eszközválasztást. Az együttjátékozás arra is jobban lehetőséget ad, hogy az óvónő " belülről " segítse a gyerekek saját elképzeléseinek megvalósítását, megértse a gyerekek viselkedését, megtalálja a mélyen rejtőzködő okokat, segítsen a feszültségek önmegoldó levezetésében.

Az együttjátékozás iránti igény fokozottabb 3 éves korban, majd a szabályjátékoknál (nagyobbaknál) ismét erőteljesebb.

Az óvónő irányító, segítő, ötletadó szerepe mindig a játszóik igényeihez igazodjon. Az irányítás nem lehet, nem válhat állandó fegyelmezéssé.

A túlírányított csoport kevesebb viselkedési próbálkozásra kap lehetőséget, csökken a szereptanulási esély, a gyermek önállósága.

- *Különböző fejlettségű gyerekek együttjátékozásának segítése.*

Az óvónő feladata, hogy a gyerekek játéktevékenységének helyét úgy alakítsa ki, hogy a másik csoport gyerekeinek biztosítsa a zavartalan átjárást a csoportszobán keresztül a mosdóba, öltözőbe. Vegye figyelembe a játékeszközök, játéksarkok megválasztásánál a szűk csoportszobákat, tegye lehetővé a különböző fejlettségű gyerekek zavartalan játékát.

5.2 Az epochális tanulási rendszer

Az epochális tanulás olyan rendszer, amelyben:

- a testnevelés kivételével minden tervezett tanulás kötetlen, mert ez az a szervezeti forma, amelyben a 3 - 7 éves korú gyermekek képességei jobban aktivizálódnak, amelyben megőrizhetik autonómiájukat,
- önként, de egyszerre maximum hat-nyolc gyerek vehet részt,
- elkerülhető, hogy legyenek olyan gyerekek (tankötelesek), akik az önkéntesség miatt esetleg rendszeresen nem vesznek részt a szervezett tanulási folyamatban.

A tanulási tevékenység szervezése epochákban történik, környezetismeret, környezetvédelem, munka, illem és matematika tanulás epochák vannak, melyek helyét és idejét a tanévben az aktualitás (pl.: évszak) határozza meg.

Ez azt jelenti, hogy a környezeti és matematikai tanulás ciklusokba rendeződve követi egymást. Egy epochába sorolt témakör (pl.: őszi) anyagával több hétig (2, 3, akár 4 hét is) lehet foglalkozni folyamatosan. A naponta ismétlődő feldolgozás megteremti a folyamatos gyakorlás feltételeit, de azt is eredményezi, hogy a témakör feldolgozása mindig az egészről indul, majd a részek egymásra építésével az egészhez tér vissza. Epochális feldolgozás eredményeként megszűnt az ismeret- és tapasztalatszerzés mozaikolása, foglalkozásokra szétszedése.

A témakör feldolgozásának mélységét mindig az epochális tanulásban résztvevő gyerekek egyéni fejlettsége határozza meg.

A gyerekek öntevékenyen vesznek részt a tanulásban, a folyamatos, egymásra épülő, fokozatosan gazdagodó, koncentrikusan bővülő tapasztalatszerzés eredményeként lépésről lépésre felfedezik az oksági viszonyokat, összefüggéseket,

képesek azonosságok, különbözőségek meglátására, általánosításra, konkretizálásra és adott vagy választott szempont szerinti osztályozásra.

Az epochákat témakörönként kell kialakítani, hozzákapcsolva lehetőség szerint komplexen a zenei- és a mese, vers anyagot, ábrázoló technikát, testnevelést.

A témakör anyagát hetekre kell bontani úgy, hogy feldolgozásuk kövesse a tapasztalatszerzés és világlátás általános elveit, az általánostól indulva, a részleteken át vissza az egészig.

Az óvónők kötetlen, mikrocsoportos - vegyes életkorú csoportokban - egyéni fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységet szerveznek, maximum 8 gyermek részvételével, négy napon keresztül, azonos témával, egyénekre szabott feladatokkal, módszerekkel, eszközökkel.

A részvétel négy napon át a gyermekek számára lehetőség, eldönthetik, melyik napon vagy egy héten át hányszor vesznek részt a tanulási tevékenységben. A negyedik napon az óvónő tanulni hívja azokat, akik addig önként nem vettek részt és 5-7 évesek.

A bevonás minden tevékenységre (mese, ének-zene, ábrázolás, matematika, környezet) vonatkozik. Helyes, ha az óvónő arra is felfigyel, ha egy négyéves gyermek soha nem vesz részt a tanulásban, és igyekszik az okokat megtalálni.

A tanulási tevékenységet játékidőben, jól elkülönített, a tanulásnak fenntartott helyen naponta - megközelítőleg - azonos időben szervezzük.

Az óvónőnek ki kell alakítania a *nyugodt tanulás feltételeit*:

- ✓ elmélyülten játszó gyermekcsoport
- ✓ jól átgondolt szokásrendszer (pl.: halk beszéd, tapintatos viselkedés ... stb.)
- ✓ célszerűen berendezett csoportszoba, viszonylagosan elkülönített tanulóhellyel.

Epochákban szervezett tanulási folyamat rendje egy hétre lebontva

Környezetismeret, környezetvédelem, munka illem / matematika epocha

<u>hétfő</u>	<u>kedd</u>	<u>szerda</u>	<u>csütörtök</u>	<u>péntek</u>
verselés- mesélés, ének-zene, énekes játék JÁTÉK környezet/ matematika lábtorna	rajzolás, festés, mintázás kézimunka verselés, mesélés ének-zene, énekes játék környezet/ matematika	rajzolás, festés, mintázás kézimunka verselés, mesélés ének-zene, énekes játék környezet/ matematika	rajzolás festés, mintázás kézimunka verselés, mesélés ének-zene énekes játék környezet/ matematika gyermektánc	mozgás munka jellegű tevékenység

5.2.1. Az epochális tanulási rendszer jellemzői, pozitívumai

Az óvónők ciklusmegosztásban dolgoznak. Ez azért indokolt, mert saját tárgyukban, (környezet, vagy matematika) folyamatosan követni tudják a gyerekek tapasztalatszerzését, ismereteinek bővülését, képességeinek fejlődését. Követni tudják az egész éves és az évenként egymásra épülő folyamatot. Saját ciklusanyaguk mellett ismerniük kell a párujuk munkáját is, mert hiányzás esetén egymást helyettesítik. Az együttműködés elengedhetetlen a gyerekek érdekében.

Osztatlan életkorú csoportokban a fejlesztés az egyéni fejlettségre épül. Belső motiváció és nem külső kényszer hatására vesznek részt a gyerekek egy sajátos megismerő folyamatban, kivéve azokat, akik önként nem kapcsolódnak be, és tankötelesek. Számukra esetenként kötelezővé válhat a részvétel, hisz nem maradhatnak ki rendszeresen a szervezett tapasztalatszerzésből.

Egyszerre kevés gyerek vesz részt a szervezett tanulásban (6-8 fő), az óvónő minden gyerek tevékenységét külön - külön figyelemmel kíséri, kiküszöböli a sikertelenséget, kudarcot, növelve a gyerek önbizalmát, mely fokozza aktivitását, teljesítményét.

Segítséggel vagy önkorrigálással javíttatja a hibát, rávezet a sikeres megoldásra, az iskolába menőket fokozottan önellenőrzésre buzdítja.

Fontos, hogy a gyerekekben pozitív viszony alakuljon ki a megismeréshez, ezen belül a tanuláshoz, azaz szeressenek, akarjanak tanulni. A kudarc, sikertelenség azt a kíváncsiságot, érdeklődést oltja ki a gyerekből, ami az óvodáskor oly szembetűnő jellemzője, ha megfelelő tanulási feltételeket teremtünk számukra. Ezért a tanulásban - nem a szocializációs folyamatban - a gátló kudarcok kiküszöbölésére kell törekedni, mert a siker öröme önmaga motiválja a gyermeket az újabb örömteli megismerő, tapasztalatszerző tevékenységre, tehát önmaga fejlődésének rugójává válik. Az óvónőnek pontosan tudnia kell, hogy az adott gyermeknek milyen szintű feladatot adhat ahhoz, hogy erőfeszítések árán sikerélményhez jusson, vagyis a tevékenység elvégzésének eredményeként képességei fejlődjenek.

Az óvónő mindig meggyőződik arról, hogy a gyerek érti-e a neki adott feladatot, megoldásra ösztönöz, kitartásra, újabb próbálkozásra buzdít, értékelésével erősíti a gyermekben a reális önbizalmat, ami fokozza biztonságérzetüket, emocionális stabilitást eredményez.

Az epochális tanulási folyamatban megsokasodott a beszédhelyzetek száma, fokozódik a gyerekek beszédkedve. Az óvónő úgy irányítja a beszélgetést - kiemelt módszernek tekintjük főleg a környezeti ciklusban -, hogy a gyermekek kérdezhessenek, mert számunkra kérdéseikkel jelzik, hogy érdeklődésük adott esetben mire irányul. A tanulás időtartama nem behatárolt, a gyerekek érdeklődésétől függ. Epochális rendszerben egy héten át akár négyszer is részt vehetnek a tanulási tevékenységben, folyamatos gyakorlásra van lehetőség.

A gyermekek általában más-más feladatot kapnak, esetenként lehet azonos is, vagy a másik gyermek előző játékát is megkaphatják, ha az óvónő szükségesnek tartja, vagy a gyermek kéri.

Az epochális tanulási folyamatban (matematika, környezet benti feldolgozása) a gyermekek az óvónő által tervezett játékokon, játékos feladatokon keresztül szerzik meg, gyakorolják, alkalmazzák ismereteiket.

5.2.2. A játék szerepe az epochális tanulási folyamatban

A gyermek a játékban tanul legintenzívebben. Amikor játszik, a gyermekben emóciók zajlanak, erősödnek, képességek aktivizálódnak, melyek egész személyisége, fejlődésének rugója. A játékban a gyermek általában aktív, belső motivációból eredő érdeklődése hosszú ideig megmarad. Képes sokáig figyelni, tevékenységre kitartás, elmélyülés jellemző. A játék öröme, a siker érzése újra és újra tevékenységre ösztönzi.

Ebből a felismerésből is következik, hogy az óvodáskorban a pedagógiai értelmezésű tanulást a gyermek számára játékokon keresztül kell szervezni, hogy a tanulásban is aktivizálhatók legyenek e fent jelzett folyamatok. Az epochális rendszerű tanulási folyamat erre épül. A gyermekek az óvónő által tervezett, elkészített szabályjátékok, feladatokon keresztül ismerkednek meg a matematikával, dolgozzák fel a környezetről szerzett tapasztalatokat, ismereteket. Egyértelműen el kell különíteni játékidőben játszott és a tanulási folyamatban felhasznált játékot.

Az epochális tanulási folyamatban alkalmazott játék az idegrendszer összerendeződését segíti, és minden esetben magában hordozza azt a műveltség- és tanulástartalmat, melyet megértetni, elsajátítani, gyakoroltatni kívánunk a gyerekekkel. Ez mindig egyéni képességhez tervezett játék, amely arra szolgál, hogy az adott gyermek képességeit fejlessze öntevékeny részvétellel.

Ezek a játékok a képességfejlesztés eszközei és módszerei egyben. Olyan eszközök, amelyek együttesen magukban hordozzák a játék és a tanulás pozitívumait.

Az a cél, hogy a szenzoros és motoros rendszerek fejlődési és összerendeződési folyamatát - szín- és alaklátás, egész-rész összefüggésének helyes felismerése, formaészlelés (forma, méret, felület, nagyság), motoros fejlődés (szem-kéz koordináció), finommotorika fejlődése, a taktilis felismerés, térészlelés - a játékokon keresztül segítsük, hiszen ez alapfeltétele magasabb rendű megismerő folyamatoknak, a sikeres iskolai tanulásnak. A játékok a gondolkodási műveletek gyakoroltatását, az emlékezet, a beszéd és a figyelem fejlesztését szolgálják.

A tanulási folyamatban a játékok, játékos feladatok vonzóvá teszik a tanulást a gyermekek számára, önként, belső motiváció hatására vesznek részt a folyamatban. Növelik a gyermek intellektuális aktivitását, kíváncsiságát, megtartják érdeklődését, fokozzák tudásvágyát, erőfeszítését, kitartását, a siker reménye újra és újra próbálkozásra ösztönzi.

A vonzó játékok gyakorlása, új megoldások keresésére sarkallják.

A tevékenység, a játék öröme, az öntevékeny részvétel a tanulásban, a tudás szülte sikerélmény pozitívan befolyásolja a gyermek viszonyát a tanuláshoz.

Kitűnő lehetőség nyílik arra, hogy a gyengébb képességű, gátlásos gyerekek a játékokban megfeszüljenek, legyőzzék féltéseiket, és minden esetben sikerélményhez jussanak az ő képességeiknek megfelelő játékeladat megoldásával - óvónő segítségével, vagy önállóan - melyet fokoz az óvónő elismerése.

Lehet:

- részletesen elmagyarázni a szabályt, majd visszakérdezni,
- csak a kiinduló szabályt megmondani, a továbblépést a gyerekekre bízni,
- a gyerekekre bízni, hogy gondolja ki, mi lehet a feladat, találjon új játékszabályt,
- a gyereket arra biztatni, hogy eszközökhöz játékot, problémahelyzetet találjon ki, vagy a kitalált játékhoz ő készítsen vagy keressen eszközöket. Új játékszabály keresésére akkor is ösztönözzük, ha először mi mondjuk meg a feladatot. A gyerek feladatmegoldását kísérje figyelemmel az óvónő.

Az epochális tanulási folyamat játékosságának jellemzői:

- játékeszköz használata
- játékosság érvényesítése a szabályismertetésnél, gyakoroltatásánál,
- a játék indítékaira kell építeni, a belső motiváltság, a kíváncsiság, érdeklődés, manuális és intellektuális tevékenykedtetés, érzelmi azonosulás jelenléte, szükségletek kielégítése elengedhetetlen,
- az óvónő irányítása ösztönző, a próbálkozás, felismerés, hibázás, közös gondolkodás, önkorigálás lehetőségét egyaránt biztosítja. A játékosság szerepe a gyerek fejlődésével csökken, de új helyzetben bonyolult problémaszituációban újra erőteljesen alkalmazkodni kell, mert segíti a megértést, az azonosulást, a szabálykövetést.

5.3. A kötetlenségről

A kötetlenség a gyermek számára önkéntességet, választási lehetőséget jelent a tevékenységek között. Eldöntheti, hogy:

- részt vesz-e a tanulási tevékenységekben, vagy inkább tovább játszik,
- a hét melyik napján vesz részt és egy héten hányszor.

A kisebbeknek azt is jelenti, hogy felállhatnak az asztaltól vagy a tevékenység helyéről, és elmehetnek, ha akarnak - természetesen csak akkor, ha a kapott vagy választott feladatukat befejezték - úgy, hogy a többieket ne zavarják. Az 5-7 évesek - akik tankötelessé válhatnak - csak akkor mehetnek el, ha elvégezték a feladatukat, amit az óvónő nekik tervezett.

Az ő esetükben követelmény az önfegyelmre épülő szándékos figyelem, kitartás, feladattudat, feladattartás, szabálytudat erősítése, mint az iskola megkezdéséhez szükséges magatartás.

Az óvónő számára tudatosan tervezett tanulási helyzet megteremtését jelenti, naponta megközelítően azonos időben és helyen.

A tanulási folyamatban az óvónő felelőssége, nevelői kompetenciája, döntéshozó helyzete miatt megnő. A ciklusra, hétre meghatározott keretanyagból neki kell dönteni,

hogyan melyik gyereknek milyen nehézségű játékot, feladatot ad. (A gyerekek kíváncsiságát is figyelembe veszi, ha ők egymás játékát kérik.) Alternatívák közül kell választani a gyermek aktuális teljesítményéhez, érdeklődéséhez igazodva.

Birtokában kell lennie az egész tematikus tervnek, mert az egyéni eltérések és a fejlesztési következményként vannak olyan gyerekek, akiknek a heti anyag jelenti az új ismeretet, vannak olyanok, akikkel az előző ciklus anyagához kell visszatérni, és olyan gyerekek is vannak, akik már jóval előrébb tartanak az ismeret- és tapasztalatszerzésben. Igaz ez osztott és osztatlan életkorú csoportok esetében is.

A tanulási folyamatban a gyerekek teljesítményét erősen befolyásolja a légkör. A meleg, korlátozó, előítélet-mentes, szeretetteljes légkör megteremtése alapfeltétel.

Fokozza a teljesítményt:

- ha lehetőséget teremtünk a gyerekek szükségleteinek kielégítésére, mint: közlés, önkifejezés, szereplés ... stb.
- ha az óvónő a gyerekek közötti egyéni különbségek figyelembevételével célszerűen tervezi meg a játékok egymásutániségát, a módszereket, eszközöket.

A tanulási folyamatban - miután a gyerekek egyénnek szóló más - más játékeszközt kapnak - ki kell alakítani a szükséges munkafegyelmet, az önálló feladatvégzés képességét, és meg kell szokniuk a halk beszédet, szükség szerint a türelmes várakozást.

Az óvónő akkor irányítja eredményesen a gyerekek tevékenységét, ha:

- figyelemkoncentráció, megosztott figyelem egyaránt jellemzi,
- észreveszi és osztozik a gyerekek örömeiben, bánatában,
- szorongásmentes, sikerorientált tanulási viszonyt tud a gyermekben kialakítani,
- interaktív - kommunikatív viszony van közte és a gyerekek között."

5.4. Módszerek, eszközök, munkaformák

Módszerek

- Szabályjátékok - a gyerekek önálló munkáján alapulnak. A szabályjátékokban a nevelési helyzetek mellett óriási lehetőség rejlik az idegrendszer összerendeződési folyamatának segítésére, megismerő tevékenység fejlesztésére a matematikai, környezeti ismeretek, tapasztalatok alkalmazására.
- Természetes környezetben és valóságos tárgyakban történő szemléltetés, bemutatás, irányított megfigyelés, 6-8 fővel, egyéni fejlettség szerinti szempontokkal. Fokozza az eredményességet, ha minél több érzékszervet foglalkoztatunk, változásaiban, fejlődésében (évszak, növények) láttatjuk a dolgokat, a szemléltetést cselekvéssel, beszélgetéssel, élmények felelevenítésével, esetleg magyarázattal, kérdésekkel - a gyerekeket is kérdésekre ösztönözzük - kötjük össze.

- Gyakorlás, ismétlés, ellenőrzés, értékelés, hibajavítás. A módszerek nem önállóan jelennek meg, a tanulási folyamatban összekapcsolódnak egymást erősítve, segítve a gyermek fejlettség szerinti befogadását.

Eszközök

Az epochális tanulás eszköze maga a környező valóság, a természetes környezet, a valóságos tárgyak, élőlények (állatok) és azok makettjeiből, képeiből, rajzaiból készített játékeszközök, játékos feladatok.

A valóságról szerzett tapasztalat alkalmazásához készített környezeti játékok képei, rajzai, makettjei élethűek, színesek, nem tartalmaznak mesés elemeket.

A matematikai játékokhoz felhasznált formák változatosak, színesek. Követelmény, hogy az eszközök ne csak az ismeretek, tapasztalatok megszerzését, alkalmazását szolgálják, hanem a gyerekek esztétikai érzékét is fejlesszék.

Munkaformák

Frontális munkaformák ritkán, helyzethez igazítottan (testnevelés, ének) szabad alkalmazni.

E munkaforma túlsúlyú alkalmazása esetén az egyéni különbségek nem csökkennek, hanem inkább halmozódnak.

Csoportos és páros munkaforma alkalmazása esetenként indokolt, például közös rajz, festés, éneklés, mesehallgatás vagy két gyerek együttesen old meg a tanulásban egy szabályjátékot.

Az epochális tanulási rendszerben a mikrocsoportos egyéni munkaformát kell alkalmazni rendszeresen. A mikrocsoport kiscsoportot jelent, azt, hogy a szervezett, kötetlen tanulásban - matematika, környezet, benti feldolgozás és ábrázolás - maximum 6 - 8 gyermek vehet részt (a mese- és versehallgatásban, éneklésben részt vevők száma nem meghatározott) míg a csoport többi része játszik. Ennyi gyerek számára van előkészítve hely a tanulóasztalnál. Tapasztalat igazolja, hogy ennél magasabb létszám esetén már nem lehet megvalósítani az egyéni, individualizált munkát.

Az individualizált munka a gyermek egyéni sajátosságainak maximális figyelembevételével történik, az eredményesség érdekében. Ez adja az igazi egyéni fejlesztés alapját, a fejlesztés egyéni elsajátítási folyamathoz, tempóhoz igazodik.

A gyermek önállóan végzi feladatát, tehát rendelkeznie kell az egyéni feladatvégzéshez szükséges tulajdonságokkal (türelem, feladattudat, feladattartás, kitartás, önfegyelm, eszközhasználat ... stb).

Egyéni feladattartásnál az óvónőnek ismernie kell:

- a gyermek előzetes tudását,
- aktivizálhatóságát
- egyéni munkára való képességét,
- eszközzel való bánni tudását.

5.5. Az epochális tanulási tevékenység formái – A külső világ tevékeny megismerése

5.5.1. Környezet megismerésére nevelés, munka jellegű tevékenységek, illem, környezetvédelem

A környezetismeret célja a természet szépségének meggláttatása, a természeti környezet megszerettetése, a környezetvédelem igényének megalapozása.

Tanulják meg szépnek látni az óvónő segítségével a természetet, s ha szeretik, vigyázni fognak rá és gondozni fogják.

Alapelv, hogy szervezeten csak olyan témakörökkel lehet foglalkozni, amelyek helyszínen, természetes környezetben feldolgozhatók, megmutathatók a gyermekeknek.

A témakörök - az epochák és a feldolgozásra szánt idő tervezésénél - melyek a környezetismeret keretét adják, figyelembe kell venni:

- a település, azon belül az óvoda szűkebb környezetét,
- a település természeti környezetét, jellemzőit, állat és növényvilágát,
- a közlekedést,
- az utazási lehetőségeket, mert az utazások során gyakorolják a közlekedést, megfigyelik a járműveket, megismerkednek társadalmi környezetükkel, megtanulnak tájékozódni, eligazodni a világban.

Öt témakör - epocha - feldolgozására van lehetőség, ezek:

- ősz (emlékezés a nyárra),
- tél,
- közlekedés (utazások, végcéljaként ismerkedés a tágabb környezettel),
- állatok,
- tavasz és nyár.

Egyes témakörök sorrendje csoportonként változhat, pl. állatok és tavasz felcserélése. Minden témához szervesen kapcsolódnak a természetvédelmi feladatok, a munka és az illem.

A természetvédelmi feladatokról: az indíttatást a természethez kötődő pozitív érzelmi viszony adja. Az a gyerek, aki szereti a természetet, az gondoskodik is róla, mert amit szeretünk, azt óvjuk és védjük.

A kisgyermeknek meg kell tanulnia:

- a szemetet tárolókba, tartókba tegye,
- óvja, gondozza a virágokat, növényeket,
- figyelje meg, védje a bogarakat, állatokat,
- hogy a természetet az ember óvja, mert az életünk része, de tönkre is tehetjük, ha nem vigyázunk rá.
- a munka az évszakokhoz kötődik, tevékenységen keresztül történő tapasztalatgyűjtést és a munkára nevelést szolgálja.

A gyerekek virágokat ültetnek, locsolnak, gondozzák a fűvet, levelet sepernek, madarat etetnek télen, nyáron pedig madáritatókat helyezünk ki, hogy a nagy melegben vízhez jussanak ... stb.

A környezeti neveléshez kapcsolódó természetes élethelyzetekben tanítsuk meg a gyermekeket a helyes viselkedésre:

- minden olyan dologra, ami a világban történő eligazodásukat, helytállásukat megkönnyíti,
- viselkedés járműveken,
- udvariassági szabályok betartása,
- segítségkérés felnőttől,
- bemutatkozás módja.

A környezeti tanuláshoz a tapasztalatokat a gyerekek a helyszínen, természetes környezetben szerzik.

Az óvónő az epocha első felében 6 - 8 gyermekkel megy a helyszínre, az óvodába maradékkal a másik óvónő játszik.

A beszélgetés kiemelt módszer. A sok beszédhelyzet növeli a beszédkedvet. Nagyon fontos, hogy a gyermekek megfigyeléseiket, tapasztalataikat, tevékenységeik mozzanatait fogalmazzák meg szóban is. Beszélgessenek egymással, az óvónővel, idegen felnőttel, gyermekekkel, ha arra lehetőség nyílik.

Jó kérdések segítségével, de önállóan fogalmazzák meg élményeiket, máshol szerzett tapasztalatukat. Kérdezzenek, vitassák meg a felmerülő problémákat.

A célirányos megfigyelés - mely maximálisan alkalmazkodik a gyerekek érdeklődéséhez - az elmélyülés, az egymásra épülő folyamatot képező tapasztalatgyűjtés biztosítja a szükséges ismeretek megszerzését. A megismerés folyamatát és mélységét nem követelményrendszerhez, hanem a gyermek képességéhez és érdeklődéséhez kell igazítani.

A ciklus második felében a tapasztalatok, ismeretek alkalmazását gyakorolják a gyermekek a csoportszobában szervezett tanulási helyzetben játékokon keresztül.

Illem

A gyerekeknek meg kell tanítani a helyes viselkedés és együttélés elemi szabályait, melyeket természetes élethelyzetekben gyakorolhatnak:

- a köszönés módjára vonatkozó illemszabályok,
- a bemutatkozás illemszabályai,
- találkozás, megszólítás, kérés,
- vásárlás, vendégfogadás, étkezés szabályai,
- illemszabályok a csoportszobában, udvaron,
- a jó megjelenés illemszabályai,
- óvodán kívüli viselkedés, öltözködés kulturális és más intézményekben,
- az ajándékozás szabályai.

5.5.2. Matematika

A matematika a környező világ azon tárgyainak tulajdonságaival történő ismerkedést szolgálja, amelyekkel a gyerekek nap mint nap kapcsolatba kerülhetnek játékaik vagy más tevékenységük közben. A matematika tanulással a cél megteremteni annak lehetőségét, hogy tevékenységek, cselekvések során fejlődjenek képességeik, alakuljon ki bennük pozitív viszony a későbbi matematikához úgy, hogy közben többször megélhetik, átérezhetik a felfedezés, a rátalálás, felismerés, a tudás örömet.

A spontán helyzeteken kívül rendszeresen szervezni kell matematikai tanulást, ahol lehetőség van a hatékony és tudatos egyéni képességfejlesztésre. A gyerekek a feladataikat matematikai játékokkal, játékos feladatokkal oldják meg. A játékok színesek, esztétikusak, a gyermekek szívesen dolgoznak velük. Az epochális rendszerű matematika tanulási folyamat szervezése során különösen gazdag lehetőség nyílik a kognitív képességek fejlesztésére.

Az óvónőnek elsődleges feladata a képességek cselekvés során történő fejlesztése, különösen nagy fontosságot tulajdonítva az érzékelés, észlelés fejlesztésének. Az emlékezet fejlesztésére változatos lehetőség nyílik. Az óvónőnek számtalan emlékezetfejlesztő játékot kell beterveznie, másrészt viszont emlékeztetnie a feladatra és ezáltal alakítani a verbális mechanikus emlékezetet.

A gondolkodás fejlesztés elsősorban a gyermekek probléma-érzékenységének problématalálásának, problémamegoldásának formálását jelenti. Legyen lehetőségük felismerni a problémát, jusson sok idő a próbálkozásra, gyakorlásra, a megoldás módjának elmondására, az öröm átélésére.

A gondolkodási művelet-végzés képességét csak akkor lehet fejleszteni, ha az óvónő változatos, összetett feladatokat, játékokat tervez a gyermekeknek, amelyek által fejlődnek összehasonlító, analízáló, szintetizáló, elvonatkoztató képességeik.

A kommunikációs képesség fejlesztésére sok lehetőség kínálkozik, a legfontosabb, hogy az óvónő mindig minden gyermek tapasztalatát hallgassa meg, teremtsen párbeszédessé helyzetet, ahol a problémák megbeszélésére nyíljon lehetőség.

A cselekvési képesség fejlesztésének nem elsősorban a matematika tanulási folyamata, színtere, de a finommozgások itt is fejlődnek, ha sok a lehetőség a manipulációra.

A matematika ciklusok szervezése, az epochák témaköreinek meghatározása, hetekre bontása:

Négy epocha kialakítására van lehetőség:

I. epocha (4 hét):	Tapasztalatszerzés a környezet tárgyairól, azok tulajdonságairól.
II. epocha (3 hét):	Téri viszonyok tapasztalása (testséma, térbeli mozgások) irányok.
III. epocha (3 hét):	Kiterjedések térben, síkban.
IV. epocha (4 hét):	Tapasztalatszerzés tér és síkmértani formákról, gyakorlás.

Az óvónő a teljes ciklusra készül. A ciklus keretanyagát hetekre bontja, majd hetente egymásra építve megtervezi a heti részfeladatokat és a feladatokhoz a feltehetően felhasználásra kerülő játékokat. A tanulás során, látva, hogy milyen képességű a gyerek, hogy az adott témában hol tart, hogy milyenek az ismeretei ...stb, adja az egyes gyerek saját képességének megfelelő játékot, a fokozatokat betartva. A feladattartás sorrendjét befolyásolja a fejlettség, a játékok bonyolultsága.

Arra is fel kell készülnie az óvónőnek, hogy vannak olyan gyerekek, akik a hét minden napján részt vesznek a tanulásban, ezért elegendő játékkal kell rendelkeznie. Nem fordulhat elő, hogy nem tud a gyerek számára nehezebb, fejlesztő feladatot adni.

5.5.3. Verselés, mesélés

Mesét vagy verset - egy hétig ugyanazt - a hét minden napján hallanak a gyerekek, megközelítően azonos időben.

Szöveghűen, szemléltető eszköz nélkül mesélnek az óvónők, hogy a televízióhoz szokott, képet passzívan befogadó gyerekek képesek legyenek a belső képalakításra, kivéve a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.

A mesén való részvétel a gyerekek számára mindig önkéntes.

A mesék, versek komplexen (hangulatban, témakörben) kapcsolódnak más tanulási tevékenység tartalmához, pl.: évszakhoz, énekanyaghoz, ünnepekhez, egyéb aktualitásokhoz, melyekhez az óvónők választhatnak a népi, klasszikus és kortárs irodalmi művekből egyaránt.

A mesélés játékidőn belül történik. A gyerekeknek ismerniük kell a mese alatti szabályokat, szokásrendszert.

Fontos az elhelyezkedés mesehallgatáskor. Az óvónő és a gyerekek közötti kapcsolat akkor teljes, ha végig szemben ülnek egymással, az óvónő tartja a gyerekekkel a szemkontaktust. Az ilyen elhelyezkedés a gyerekeknek biztosítja a pontosabb megértést, láthatóvá teszi a mese, vers érzelmi történésének mimikai megjelenését az óvónő arcán, és a tiszta hangképzést, helyes artikulálást. Az óvónő számára a gyermek arcán tükröződő érzelmek jelzéssel szolgál a mese, a vers hatásáról.

Ha színes a mesélés, akkor már az elmondás közben lehet érezni az érzelmi azonosulást, a mesére hangolódást, és ezáltal a belső képvilág megjelenítését.

Az óvónő előadásmódjára a helyes hangképzés, hangsúlyozás, hanglejtés, hangszín, beszédtempó megválasztása szabályos mondatszerkesztés, mondatfűzés, a nyelvhelyességi szabályok betartása legyen jellemző.

A mindennapi mesék hatására nő a gyerekek mentális higiéniája, bábozó, dramatizáló kedve, melyet fokoz az óvónő bábjátéka is. A szorongásos, visszahúzó gyerekek is megfelelnek gátlásaikról, felszabadultan merülnek el a bábozásban.

Igy válhat a saját vers és mese alkotás a gyermeki önkifejezés egyik módjává.

A figyelemfelkeltés csoportonként változó pl.:

- a mesesarok függönyének elhúzása, gyertyagyújtás
- drámajáték elindítása.

5.5.4. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, amely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget.

A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozása a népi gyermekdalok, valamint Forrai Katalin: Ének az óvodában és Gryllus Vilmos: Dalosfüzete alapján történik.

Ha migráns gyermek van a csoportban, akkor hazájának kulturális értékeit figyelembe vevő dalt és zenei anyagot is választunk, illetve a zenehallgatásnál nemzetiségi, etnikai kisebbségi dalokból is válogatunk.

A zenei anyag témájában kapcsolódjon az adott epochához, legyenek közte kortárs művészeti alkotások is. Az ének-zenében egy héten át ugyanaz a zenei anyag. A zenei feladatokat is egy hétre kell bontani.

Az ének-zenének nincs meghatározott időpontja és napja. Így a hét minden napján játékidőn belül a mesét követheti az ének, ami egy másfajta játéklehetőség a gyermek számára. Aki akar, részt vesz rajta, aki nem akar, az tovább játszik. Mivel a részvétel önkéntes, és a résztvevők változók, ezért fontos, hogy a hét bármely napján legyen lehetőségük a gyerekeknek az énekes játékokra.

Naponta annyi időt lehet szánni az éneklésre és annyi feladatot kell gyakorolni, amennyit a gyerekek érdeklődése lehetővé tesz. Fontos az, hogy az adott hétre tervezett feladatok a hét folyamán megvalósuljanak.

Az egyenletes lüktetés érzékeltetése, gyakorlása, kifejezése különböző formában, minden hétre tervezendő feladat, mert ez a zenei fejlettség alapja.

A csoportszobában állandó, megszokott helye legyen az ének-zenének, amely megfelelő nagyságú a énekes, dalos, népi játékok számára. Lehetőséget kell teremteni a spontán zenélésre, éneklésre, táncra, mozgásra, az improvizációs képesség fejlődésére.

Osztatlan csoportban a kisebb látja, hallja a nagyobbak zenei teljesítményét (modellként utánozzák őket), és ez felgyorsítja a zenei érés folyamatát.

Egy-egy zenei feladatnak több lépcsőben, több szinten történik a feldolgozása, pl.: ha a tempókülönbségek (gyors, lassú) a zenei képességfejlesztő feladat, akkor van: aki csak megfigyeli, felismeri, megnevezi, van aki tud már gyorsabban, lassabban beszélni, énekelni, mozogni, van aki már mindezt tudja már egyedül is, és olyan gyerek is van, aki jelre tempót vált dalon belül. Így minden gyereknek adott a lehetőség arra, hogy önmaga képességei alapján megtalálja az önmaga számára kivitelezhető fejlesztő megoldásokat.

5.5.5. Néptánc, népszokás

A tánc a mozgásfejlesztés egyik eszköze. Hatására a mozgás többszöri ismétlésére fokozódik az összerendeződés, a mozgás céltudatosabb, pontosabb lesz. A mozgástempó gyorsul, a nehezebb táncmozdulatok egyre tökéletesebb, koordináltabb mozgást eredményeznek. A tánc hatására ügyesebbek, hajlékonyabbak, rugalmasabbak lesznek, javul a testtartás, egész mozgásuk esztétikusabbá válik.

Jelentős az együtt táncolás közösségerősítő hatása, hisz a gyerekeknek egymáshoz is alkalmazkodni kell. A táncoláskor használható (pl. kékfestő) szoknya és más ösztönző kellékek, a tiszta valódi értékeket hordozó zene, a gyerekek óvónők tánca, együttesen szolgálhatják az esztétikai nevelés megvalósulását.

Zenei nevelésük alapja a közös ének, ez irányítja az együttmozgást. A gyermek megfelelő mozgásfejlődését a sikeres mozgások többszöri ismétlése és a szeretetteljes óvónői magatartás biztosítja.

A gyermek mozgása így fog fokozatosan összerendeződni, a gyakorlással pedig a mozgásképesség kialakulni. Ahogy nő a gyermek (4-5 éves), mozgása céltudatosabb. Mozdulatai pontosabbak lesznek, főleg a többször ismételt, gyakorolt mozgásanyagban.

A még nagyobb gyermek (6-7 éves) folyamatos mozgás végzésére is képes. Tud mozgás közben tempót váltani, mozgástempója egyenletes, gyors (pl. forgások).

A mozgási képességek elsajátítása utánzással történik, ezért az óvónői minta segíti a gyermeki mozgás fejlődését, tökéletesedését.

A heti egy táncos napot számon tartják és nagyon várják a gyerekek. Természetesen a hét bármely napján táncolhatnak saját énekükhöz, a táncos szoknyát is megkaphatják, de ezen a napon mindig a népzene és néptánc együttes feldolgozása történik.

Kezddhetjük a tánclépések alapozását népzeneire, majd őszi és téli népszokások feldolgozásával folytathatjuk.

A mondókás, énekes, táncos játékok fűzését nagyon szeretik. A táncnak nagyon sok személyiségfejlesztő hatása van. Legfontosabbnak tartjuk, hogy a gyermekek szeressék meg a zenét, a zenére feloldódva, önfeledten tudjanak táncolni, érzelmeiket kifejezni.

A gyermek személyiségében végbemenő változásokat, a néptánc, népzene és a hagyományok tudatosabb, átgondoltabb alkalmazásával a mindennapok folyamatában nagyon jól nyomon tudjuk követni.

A tánc azokat is örömhöz juttatja, akik még nem tudnak önállóan és élményszerűen énekelni és mozogni, de mint kis közösség tagjai részesülnek az örömben.

A gyermekeknek az óvónőn kívül társas játékát és táncát is figyelni kell, ez elősegíti az egymás iránti felelősségérzetet és ezen keresztül a közösségi érzés alakulását is. Az egyén felelőssége rendkívül fontos a csoportos teljesítménye szempontjából.

Fontos, hogy az óvónő által átadott mozgás, népdal, játék érzelmileg, lelkileg átélten legyen, vagyis élményt nyújtson. Az élményadás plusz munkát jelent, de ha ezt felvállaljuk, akkor munkánk pozitív eredménye a gyermekek visszajelzéseiből lemérhető.

A zenében, mozgásban feloldódó, önmagát kifejező, boldog gyermek látványa a legnagyobb öröm, mely célunk, eredményünk egyaránt.

5.5.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka az önmegvalósítás, önkifejezés eszköze. A gyermek ízlésének, alkotó - befogadó - képességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatását, az esztétikai nevelést szolgálja. Az ábrázoló tevékenység során a gyerekeknek hetente új, vagy más technikákat mutatunk be, tanítunk. Legtöbbször önálló elgondolás alapján dolgozhatnak, a témavezérlés ritka, alkalmakhoz (ajándékkészítés) kötődik.

Az új technika alkalmazása lehetőség a gyerekeknek. Az előző ciklusban használt eszközök (festékek, agyag ... stb.) mindig elérhetők, használhatók, mindig azzal a technikával dolgoznak, amivel ki tudják fejezni magukat. Természetesen az óvónő ösztönzi a változatos alkalmazást.

A gyermekek alkotókedvét nem szorítjuk szűk időkeretbe. A hét minden napja szükséges ahhoz, hogy a gyermek a tevékenység gazdagságáért, sokszínűségéért, önmaga belső látásmódja kifejezéséért vegyen részt az ábrázolásban. A tevékenységet egyszerre 6 - 8 gyerek választhatja, a létszám a technikától is függ. Így valósítható meg, hogy a résztvevő gyerekek személyre szóló segítséget kapjanak, az óvónő követni tudja szín -, formaviláguk, technikai ismeretük, eszközhasználatuk fejlődését.

Cél, hogy úgy ábrázolja a gyermek a világot, ahogy ő látja, és nem ahogy mi mondjuk neki.

A saját tapasztalatra, élményekre támaszkodva dolgoznak a gyerekek, bár ebbe a korban az utánzásos tanulás is jelentős.

Az ábrázoló tevékenységben való részvétel az óvónő mindennapos feladata. Együttműködik a gyerekekkel ezekben a tevékenységekben. Munkájával ösztönzi a technikához illeszkedő témaválasztást, beszélgetéssel segíti az élmények szubjektív megjelenését az ábrázolásban. Ő is készíti a saját szövését, bábját, festményét vagy agyagfiguráját. Szemlélteti a technikai eljárásokat, 5-6, maximum 8 gyereknek mutatja be, így az esetleges hiányosságok orvosolhatók."

Alkalmazott technikák: rajzolás, gyurmázás állandó lehetőség a gyerek számára. Természetes anyagok felhasználása, kombinálása más anyaggal (pl. agyag, festék). Nyomathagyás, tépés, vágás, ragasztás, hajtogatás, bábkészítés, szappan-, viaszkar, kollázs, batikolás, szövés, festékcsoöpögtetés, festés, ami jó lehetőség a színek varázsanak megismerésére stb.

Fontos, hogy a gyermekek fejlődési ütemét vegyük figyelembe, ne siettessük a fejlődés folyamatát.

Szabály: a munka elkezdése előtt vegyék fel a kötényt, tűrjék fel a ruhájuk ujját. A munka befejezésével rakják rendbe maguk után az asztalt, mossanak kezet.

Kérjék el az eszközöket társaiktól, ha tőlük kéri adják oda.

5.5.7. Mozgás

A mozgás az óvodáskorú gyermek lételeme. Az óvodának biztosítania kell a mozgáshoz szükséges feltételeket, kiemelten azt, hogy a gyerekek naponta több órát szabadlevegőn mozogjanak.

Legfontosabb, hogy a gyerekek szívesen tornázzanak, fejlődjön önmagukhoz mérten mozgásképeségük. Gyakoroljanak olyan akarati tulajdonságokat, mint a fegyelmezettség, önfegyelem, kitartás, engedelmesség.

Hetente két foglalkozás tartása kötelező:

- Tartásjavító és lábtorna
- Nagy testnevelés

A foglalkozások tervezésénél meg kell jelölni, hogy melyik képességeket akarjuk fejleszteni. Ezután a fejlesztendő képességhez hozzárendeljük azt a testnevelés mozgásanyagot, amellyel a fejlődést kívánjuk elérni.

A vegyes életkorú csoportokban a gyakoroltatás egyéni fejlettség szerint történik. Minden gyerektől annak a gyakorlatnak a pontos végrehajtását kell elvárni, ami fejlettségének megfelelő.

A csoport minden tagja egyszerre tornázik. A különböző fejlettségű gyerekeknek a gyakorlatok nehézségi fokozatok szerinti differenciálásával biztosítjuk a megfelelő terhelést.

Csapatfoglalkoztatási forma alkalmazásakor, amíg az óvónő az egyik csapatnál (kisebbek) irányít, a többieknek felügyelettel, de önállóan kell játszani, vagy gyakorolni.

Csoportfoglalkoztatáskor meg kell hagyni a gyerekek számára, hogy maguk dönthessék el, hogy milyen nehézségű gyakorlatot választanak.

Az óvónő gyakorlatvezetése alkalmazkodjon a gyerekek fejlettségéhez, feladathoz, anyaghoz, a foglalkozási modellhez.

Tartsa azonban azt mindig szem előtt, hogy a foglalkozáson való részvétel kötelező, a gyerekeknek meg kell tanulni az utasítások végrehajtását.

A gyakorlatvezetési formák legyenek alkalmasak arra, hogy:

- a gyerekek megszeressék a testnevelést,
- a gyakorlatok elvégzése ösztönözze őket,
- érdeklődésüket folyamatosan fenntartsa,
- figyelmüket irányítsa.

Az óvónő ellenőrzéssel, értékeléssel, hibajavítással ösztönözze a gyerekeket minél tökéletesebb gyakorlat végrehajtására.

Az óvónőnek a következőkre kell még figyelnie:

- a különböző fejlettségű gyerekek megfelelő szintű irányítást kapjanak egész testnevelés foglalkozás alatt!
- az óvónő értékelése és hibajavítása egyénre szabott legyen,
- a különböző fejlettségű gyerekek együtt tornázásának pozitív hatásait (pl. utánzás) tudatosan használja az óvónő.

Mindennapi testnevelést a tornaszobában, a csoportszobákban (Tulipán csoportban megtalálható Tini-kondival) a csoportokban található mozgásfejlesztő játékokkal:

trambulin, mozgáskotta, egyensúlyozó teknő...stb) illetve az udvaron játékos mozgással, versenyjátékkal biztosítjuk.

5.5.8. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység.

Heti munkanap

Hetente egyszer mindig ugyanabban az időben az óvónő elkezd az munkát, melyet epochánként a csoportja számára választott: takarítás, háztartási munkák.

A munkát mindig az óvónő kezdi el- mintát adva a gyerekeknek a rendszerességről- előkészíti a szükséges eszközöket és munkához lát. A gyerekek csatlakozhatnak, ha akarnak. Aki bekapcsolódik, annak a munka fázisait pontosan, tökéletesen kell végezni, s csak akkor hagyhatja abba, ha végigvitte a folyamatot, pl. kimosta az ábrázoláshoz használt kötényt, lereszelte az almát stb.

A gyerekek valódi eszközökkel dolgoznak- előzetesen megbeszélik a balesetvédelmi és higiéniai szabályokat-, a munka eredményét ők maguk is látják, élvezik.

A munkában a gyerekek sokszínű tapasztalatot szereznek a környezetről, az anyagok milyenségéről, az eszközök használatáról.

Fontos hogy:

- a gyerekek tudják, hogy mikor végeznek hasznos, eredményt létrehozó munkát,
- szívesen kapcsolódjanak be, örömmel vállalják a munkában való részvételt,
- tanulják meg a munkavégzés pontos menetét, mert itt a részmozzanatokat nem lehet felcserélni,
- becsüljék meg mások munkáját, a közös tevékenység alatt tudjanak alkalmazkodni egymáshoz, pozitív viszony alakuljon ki bennük a munkához,
- tapasztalják, hogy a munka rendszeresen ismétlődő tevékenység, újra és újra el kell végezni.

Munkafajták:

1. önkiszolgáló munka
2. a mindennapi élettel kapcsolatos munkák
3. heti munkanap
4. környezeti ciklushoz kapcsolódó munkák.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

6.1. A folyamatos napirend

Az óvodai élet keretét napirend adja.

A napirend kialakításánál a következőkre kell figyelni:

- növekedjen a játékidő
- megfelelő keretet adjon az epochális tanulási rendszernek
- a tevékenységeket(tanulás, munka) a játékidőn belül- mint választható tevékenységet- kell szervezni
- a 3-7 éves korosztály életkori sajátosságához igazodjon
- szűnjön meg a nap széttagoltsága, a gyerekek tömeges tevékenykedtetése, egy részük rendszeres siettetése
- a folyamatos étkeztetés, önkiszolgálás feltételeinek biztosítása
- a célnak megfelelően át kell rendezni a csoportszobákat úgy, hogy a többféle tevékenységet végző gyerekek ne zavarják egymást
- újra kell gondolni- a legapróbb részletekre is figyelve- a szabály és szokásrendszert, a szervezési feladatokat.

A gyerekeknek pontosan tudniuk kell, hogy mit kell tenniük, hogyan kell viselkedniük, ha egy-egy tevékenységbe be akarnak kapcsolódni (étkezés, tanulás), vagy éppen be akarják azt fejezni. Az ésszerű szabályok megkönnyítik a higiéniai, együttélési normák elfogadását, biztonságérzetet ad a gyermek számára, mert pontosan tudja- s így meg tud felelni-, milyen helyzetben mit várnak el tőle a felnőttek, gyerekek egyaránt.

A folyamatos napirend rugalmasságával lehetővé teszi, hogy egyéni tempó, teljesítőképesség, egyéni igény szerint végezzék a gyerekek a tevékenységet.

A gondozás:

- a gyermek öntevékeny közreműködése saját magával, szükségleteivel kapcsolatos munkák elvégzésében, és
- az óvodapedagógus mindenre kiterjedő, gondoskodó, óvó szeretete.

Az óvodapedagógus gondozó funkciója fontos, hisz a gyerekek testi szükségleteinek- mely esetenként önmaga által is megfogalmazhatatlan- kielégítése alapvető feltétele a jó közérzetnek.

A simogató, meleg, anyai féltő szeretetet sugárzó óvónőkezek körbeölelő segítségét semmi más nem helyettesíti, mely egyben mércéje is az óvónői munkának. Az óvónő gondoskodása, igényessége, a gyermekek külső megjelenése iránt, mint a számukra, amellyel könnyen azonosulnak.

A folyamatos napirenddel megteremtődik az egyéni képességfejlesztés, az egy gyermekre figyelés a gondozásban is.

Napirend

7.00-től – 12.00-ig J Á T É K

rajzolás, festés, mintázás,
kézimunka

8.30-tól tízórai

verselés-mesélés
ének-zene, énekes játék
kötetlen tanulás
játék az udvaron – Mindennapos testnevelés

12.00-től - 14.30-ig pihenés

12.00-től ebéd

pihenés előtti mese
ebéd utáni pihenés

14.00-től folyamatos felkelés, játék

14.30-tól uzsonna

14.00-től-17.00-ig J Á T É K

6.2. Csoportszervezés

Vegyes életkorú csoportokban, életszerűbb, családiasabb az összetétel. Az új gyerekek beilleszkedése - amely mindig a gyermek igénye, a szülő és az óvodapedagógus közös megállapodása szerint történik- hamarabb lezajlik, segítik a testvérek és a nagyobbak a kapcsolatteremtést. Lerövidül a befogadási idő, mert az újak egy kiépült szokásrendszerű csoportba kerülnek, látják, utánózhatják a nagyobbak tevékenységét, így hamarabb megtanulják az óvodai életet. A kicsiket szeretettel, sok apró figyelmességgel váró nagyok az óvodapedagógus mellett érzelmi támaszt, megkapaszkodási lehetőséget is nyújtanak. A csoportban tapasztalt szeretetteljes fogadtatás, meleg légkör, a modellálható szokások, hagyományok társas kapcsolatok fokozzák a kisebbek biztonságérzetét, fejlesztően hat rájuk.

Egy csoportba kerülnek a testvérek, barátok, ismerősök. A nagyobb megéli az óvónő segítő szeretetét a kicsik a biztonságot a nagyban és mindketten az összetartozás érzését.

Testvéreknél, de nem testvéreknél is alkalmanként előfordul a túlzott ragaszkodás a nagyhoz, vagy a kicsi dédelgetése. Ilyenkor az óvodapedagógus nevelőfunkciója megnő, segít az egységes arányok megtalálásában. Osztatlan csoportban megszűnik a korcsoportisméltás miatti csoportcsere, az iskolába nem menő nagyok nem kerülnek új csoportba.

Osztatlan csoport sarkalatos kérdése a csoportlégkör és gyerekek közötti együttműködés kialakítása. Ennek alapja az a fő elv, hogy a gyerekeket a csoportban

azonos jogok és kötelességek illessék meg. Nem zavarhatják egymást, nem lehetnek egymás terhére.

A csoportok szervezésénél figyelembe kell venni:

- megközelítően arányos legyen a különböző életkorú gyerekek száma, hogy a csoportba kerülő gyerekek várhatóan találjanak játszótársat, barátot, hogy az eltérő fejlettségből következő hatások kiegyenlítsék egymást
- a nemek aránya
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya

6.3. A program személyi, tárgyi feltételei

A program személyi feltétele, két óvónő és egy dajka jelenléte biztosított csoportonként. A program megvalósításának sikere az óvónő személyiségétől függ, attól, hogy milyen a gyermekszemlélete, nevelői stílusa, rendelkezik-e kezdeményező képességgel, felkészült-e kellőképpen, milyen az alkotómunkája, mert a program nem tűri el a rutinnal végzett munkát.

A pedagógus az alábbi tulajdonságokkal rendelkezzen:

- ✓ Gondolkodó, kreatív, jó kapcsolatteremtő képességgel,
- ✓ Legyen kitartó, tapintatos, következetes, empátikus, türelmes, igazságos,
- ✓ Jellemző legyen rá a figyelem megosztás

Tárgyi feltételek:

Óvodánk jól felszereltségű, játékhoz, tanuláshoz, ábrázoláshoz megfelelő szükségletű eszközökkel rendelkezünk, illetve folyamatosan bővítjük.

6.4. A program alkalmazásához szükséges önképzés, továbbképzés

Szakirodalmak tanulmányozása:

- Óvodai nevelés
- Fejlesztő pedagógia
- Pedagógiai, pszichológiai kiadványok tanulmányozása
- A világhálón fellelhető szakirodalmak megismerése

A programba újonnan bekapcsolódó kollégák továbbképzése folyamatos, a régi dolgozók 7 évenkénti továbbképzése kötelező, szakvizsga megszerzése javasolt.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

7.1. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

„1., A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2., Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a.) A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b.) A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja teljes nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a

környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c.) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival. Szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásában, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3., A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

4., A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

5., A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériuma tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.”

7.2. A gyerekek fejlődésének követése, elemzése

A fejlődési napló alkalmas a fejlődési folyamat követésére, a lemaradások, eredmények, egyénnek szóló feladatok meghatározására. Láttatja az epochális program szerinti munka eredményességét, az esetleges hibákat. Bizonytalanság esetén lehetőség az óvónő számára a további megfigyelések elemzése, évenkénti rendszeres mérés. A mérés módszere elsősorban a gyermek tevékenységének a megfigyelése, elemzése legyen. Vezetése rendszeresen, folyamatosan kötelező, de legalább évente kétszer értékelni kell a gyermek fejlődését.

Ezen dokumentumban foglaltak kezelése bizalmas, a szülő személyiségi jogait nem sértheti az adatvédelmi törvényben foglaltaknak megfelelő.

A fejlődési napló szempontjai:

1. Önállóság fejlődése, egészséges életmód

- önkiszolgáló munka (öltözés, étkezés, testápolás)
- egyéni igények, jellemzők

2. Játék, szociális magatartás, érzelem, akarat

Játék:

- a gyermek élményanyaga,
- a játék fejlődése, fajtái, sajátossága,
- együttműködés a játékban,
- a gyermek helye a játszócsoportban,
- érzelmi megnyilvánulások.

Szociális magatartás:

- önbizalma
- közösségben elfoglalt helye,
- énképe.

3. Kommunikációs képesség

- beszédhallás,
- beszédértés,
- hangok ejtése, szókincs,
- mondszerkesztés,
- folyamatos, összefüggő beszéd, önálló történet elmondása.

4. Kognitív képesség

- vizuális észlelés (vizuális zártság-hiányos képek, időrendiség, ritmus),
- alaklátás és formaállandóság (alak, forma, méret, szín, rész-egész viszony),
- tapintatos felismerés,
- téri tájékozódás (oldalosság, irányok, viszonyok),
- keresztcsatornák fejlődése,
- észlelt összefüggések verbális megfogalmazása,
- gondolkodási műveletek,
- verbális, vizuális memória és a figyelem tartóssága, terjedelme.

5. Motorikus képesség

- nagy mozgások fejlődése (tempója, ritmusa, iránya),
- finommotorika,
- szem-kéz, szem-láb koordináció,
- kezesség,
- testséma fejlődése (testrészek ismerete, oldaliság, elülső és hátulsó rész, függőleges zóna),
- testrészek mozgatása.

6. A gyermek szociális érettsége, fejlettsége

- Önállósága
- Feladatvégzés
- Munka tempója
- Válasz a tevékenységek akadályozására
- Kapcsolatteremtés a felnőttekkel, társakkal
- Beilleszkedés a tevékenységekbe
- Feladat megértése, feladattartása
- Érzelmi élete

A fejlődési napló vezetésével el kell érni, hogy:

- minden óvónő tudja, melyik gyereket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön,
- az egyes gyermeknek tervezett feladat a gyermek ismeretében tudatos, pontos, képességfejlesztő legyen,
- az óvónők felelősséget érezzenek és vállaljanak minden gyermek, minden területen (érzelem, szocializáció stb.) történő fejlődéséért.

7.3. Az óvónők tervezési feladata

A csoportnak nevelési tervet az óvónő nem ír, mert így mindig a gyermek képességeinek és akaratának függvényében biztosítjuk az önállóság lehetőségét, és nem időhöz (hónap), vagy korhoz kötötten.

Az önkiszolgáló munka feladatait egyénre szabottan szintén a fejlődési napló tartalmazza. Így jobban ráirányul az óvónő figyelme a gyerekek egyéni igényére. Ez azért fontos, mert a gondozásnak több esetben intim mozzanatai is vannak, feltételezi a gyermek és felnőtt bizalomra épülő kapcsolatát, mely a gyermek igényeinek elfogadását, tiszteletben tartását jelenti.

A tanulási folyamat tervezése ciklusos és heti. Ciklusos, hogy az óvónő folyamatként lássa, kezelje a tapasztalatszerzés, megismerés útját. Ne egy hétre, hanem teljes ciklusra (3 - 4 hét) készüljön. Ismernie kell a gyerekek egyéni fejlettségét, az elsajátítandó műveltség tartalmát, el kell készítenie fejlettségi fokozatokban a játékokat.

Ciklusosan, azaz 3 - 4 hétre előre megtervezi az óvónő a környezet vagy matematika keretanyagát, a mesét vagy verset, az ének, dal vagy mondóka anyagát és a testnevelést.

A heti tervezés azért fontos, hogy a gyerekek fejlődési üteméhez, igényeihez, spontán helyzetekhez igazodhasson, a feladatok egymásra épüljenek, ne a terv megmászhatatlansága, hanem az élethelyzet, a gyerekek, az aktuális feladat irányítsa a folyamatot.

Hetente az előző hét eredményeire építve tervezi az óvónő a matematika vagy a környezet heti anyagának részletes lebontását és az ehhez kapcsolódó játékokat, az ének-zene képességfejlesztő feladatait, az ábrázolás technikáját, a környezethez kapcsolódó munkákat és az illetet.

VIII. AZ ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI, PROGRAMOK

Programunkban nagy hangsúlyt fordítunk a magatartáskultúra fejlesztésére, melynek gyökerei a népszokásokból erednek.

A feldolgozott népszokásokkal megérettetjük a gyerekekkel az összetartozás melegségét, a közös vidámság örömét, megismertetjük a különböző életmódokat, gyakoroltatjuk a viselkedés és illem különböző formáit.

Fontosnak tartjuk az ünnepek, hagyományok felidézését, hiszen ezek által a gyermekek számára áttekinthetőbbé válik a természeti környezet.

Úgy érezzük, hogy a népszokásokkal teljesebb óvodai életünk, a gyerekeknek lelki, erkölcsi örömet és sikert jelent.

Programunkban a népszokás hagyománnyá tételében a szüreti népszokást emeltük ki.

Ünnepeink: Mikulás
Karácsony
Anyák napja
Évzáró

Hagyományaink:
Születésnapok, névnapok ünneplése
Őszi almaszedés
Szüreti mulatság
Karácsonyi Játsház
Farsang, Családi Farsang
Gyermeknap
Kirándulások ősszel és tavasszal

IX. AZ ÓVODA EGYÉB FELADATAI

9.1. Gyermekvédelmi feladatok:

A gyermek a családi rendszer része, s e rendszer bármely elemének megváltozása kihat a többi elemre is.

Az óvodapedagógusoknak a megváltozott személyiségjogok tiszteletben tartása miatt óvakodni kell az elhamarkodott, a körülmények teljes ismeretének hiányában tett megállapítástól, az egyoldalú véleménynyilvánítástól. A családok nevelését a gyermekeken keresztül, a kompetenciahatárok betartásával lehet csak eredményesen megoldani, nagyfokú tolerancia és a másság elviselése mellett.

Alapelveink a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése illetve a gyermek iránti felelősség ébrentartása. A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. Fő célunk a prevenció, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását. Az óvoda feladata, hogy a gyermekeken keresztül hasson a családok szemléletére, kérje más szakemberek segítségét a problémák kezeléséhez.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások az érték és normaválság, valamint az ezen tényezők indukálta, egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt nő a feszültség szintje, csökken a feszültségtűrő képesség, ami a családban érezteti hatását és a leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le. A fentiek káros hatása megjelenik az óvodában is, a gyermekek teljesítmény-, magatartás-, és kapcsolatavarainak formájában.

A válással is megváltozik a családi struktúra. Ilyenkor előtérbe kerül az óvodában a helyettesítő, és pótló nevelés. Szintén újfajta jelenség a munkanélküliséggel együtt járó elszegényedési folyamat mellett az érzelmi szkepticizmus, vagy depressziós tünetek megjelenése, amely az elhanyagoló nevelésben jelentkezik. Növekvő szám a szenvedélybetegek száma (ideg- és elme, gyógyszer-, alkohol-, drogfüggőség).

Az óvoda ezekben az esetekben szinte tehetetlen, így a gyerekeknek kell megadni az óvodában tartózkodás teljes időszakában azt a törődést, szeretetet, amelyből meríteni tud az otthoni nehézségek elviseléséhez.

Amennyiben az óvoda személyzete a gyermekeken gyakran észlel súlyos verésre, éheztetésre, felügyelet nélkül hagyásra, vagy egyéb bántalmazásra utaló jeleket, azonnal intézkednie kell a súlyos tragédiák megelőzése érdekében.

Kiemelt figyelmet fordítunk a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekekre és családjaikra. Hátrányos helyzetű gyermekek azok, akiknek alapvető szükséglet kielégítési lehetőségeik korlátozottak. Amennyiben a hátrányok halmozódnak és a család nem tud kiemelkedni helyzetéből, a gyermek halmozottan hátrányos helyzetűvé válik, ami gyakran a veszélyeztetettséghez vezet.

Veszélyeztetett helyzetben van az a gyermek, aki :

- A szülei vagy más, felettük hatalmat gyakorolni képes felnőttek által fizikailag bántalmazottak (szándékos brutalitás, az általános állapot veszélyeztetése)
- Anyagi eszközök, gondozás, felügyelet hiánya huzamosan akadályozza az életkorának megfelelő testi, értelmi, érzelmi fejlődését
- Családjának vagy környezetének felelőtlen, erkölcstelen, alkoholista, drogfüggő, bűnöző életvitele, magatartása fejlődésében károsan befolyásol
- Családon belüli vagy kívüli szexuális visszaélés áldozata lesz.

Az óvodának fel kell készülnie arra is, hogy egyre több gyermek kerül ki az intézetekből nevelő szülőkhöz, s a gyermek szocializációjának segítése a kortárs csoportba, a családba az óvoda feladatává válhat. (adatvédelem fontossága!)

Az óvónő nem családgondozó, nem pszichológus és nem mentálhigiénés szakember, hanem pedagógus. Pedagógiai módszerekkel, eljárásokkal, tevékenységekkel hat a gyermekekre. A gyermek viszont ebben a korban nem függetleníthető el a családtól, ezért a gyermekeken keresztül a családot is neveli az óvoda személyzete, tárgyi környezete. A gyermekvédelem az óvodában a család pedagógiai védelmétől elválaszthatatlan.

Az óvoda a preventív gyermek-családvédelemben kompetens.

Kompetenciái: a problémák észlelése, továbbítása az illetékes szakemberek felé, okfeltárás, kapcsolatépítés pedagógiai módszerekkel, támogatás, nevelés, ráhatás, biztatás.

Az óvónő a gyereket megfigyelve az alábbi családi problémákat észlelheti:

- családi kapcsolatok megromlása,
- a gyermek családi státuszának megváltozása,
- a gyermek pszichoszomatikus reakciói a feldolgozhatatlan élményekre,
- kifáradás,
- viselkedésbeli változások,
- krízishelyzetek, stresszhatások,
- nevelési hibák, betegségek.

A tanköteles korú gyermekek igazolatlan hiányzása esetén feladataink:

- Írásbeli felszólítás küldése a szülőnek
- ha a gyermek egy nevelési évben igazolatlanul öt nevelési napnál többet mulaszt, akkor értesítés küldése a gyámhatóságnak és a Hajdúhadházi Család- és Gyermekjóléti Központnak,
- ha a gyermek igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a tíz nevelési napot, akkor tájékoztatás küldése az általános szabálysértési hatóságnak.
- ha a gyermek igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a húsz nevelési napot, haladéktalanul értesítés küldése a gyámhatóságnak.

A 149/1997.(IX.10.) Kormány rendelet alapján a jelzőrendszer feladatai a kialakult veszélyeztetettség esetén: „a közoktatási intézmények, így különösen a nevelési-oktatási intézmény köteles hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, ill. súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén.”

Az óvoda elsődleges jelzőrendszerként funkcionál a segítő intézmények felé.

Az óvodai személyzet észlelő, jelzéseket felfogó funkciója nem öncélú, hanem a nevelőmunka tervezését, a módszerek aktualizálását szolgálja.

Az óvodapedagógus együttműködhet a gyermek-családvédelemben a segítő szakma más szakembereivel, (pl.: szociálpedagógus, tanár, tanító, gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, gyermekorvos, családsegítő, családpedagógus, ... stb.)

Nagycsaládosok esetében kezdeményezheti azt, hogy a szülői képviselő tárja fel a családok problémáit, a Vöröskereszt, SZETA, Szociális iroda, Gyermekjóléti Szakszolgálat, Családsegítő iroda segítségét kérve.

A tanköteles korú gyermekek

A gyerekek érdekében fontos partneri kapcsolatok: a Gyámügyi Irodával, Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadóval.

Kiemelt feladatunknak tekintjük:

- A roma gyerekek életesélyeinek növelését, óvodai beilleszkedésük segítését.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének biztosítását.

9.2. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések – Integrációs program

• Integrációs programunkkal célunk:

Az egyenlőbánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. tv. szellemében a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek

- esélyegyenlőségének növelése,
- a hátrányok csökkentése,
- egyéni szükségleteiknek megfelelő speciális fejlesztése,
- az iskolai életmódra és az életpálya-építésre való felkészítése

• Feladatunk:

A valamilyen hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális

- személyiségfejlesztő,
- tehetséggondozó,
- felzárkóztató programok szervezése.

Céljaink és feladataink teljesülése érdekében elsődleges kötelezettségünknek tartjuk a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatását. Ennek érdekében a családokkal való

kapcsolattartásunkat még szorosabbá és intenzívebbé tesszük. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, a kölcsönös tiszteletadással a lemaradások ellensúlyozását eredményezi.

Szükségesnek tartjuk, hogy a gyermekek minél korábbi életkorban és minél több időt töltsenek óvodánkban.

A halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek érdekében integrációs programunk tartalmi elemeit tudatosan és mérhető eredményességgel állítjuk a nevelés folyamatába.

• *Területei*

Integrációs programunk tartalma kiterjed az óvodai nevelés mindazon területeire, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének elősegítésében.

Ezek:

1. szervezési feladatok
2. a nevelőtestület együttműködése
3. a pedagógiai munka kiemelt területei
4. a gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, a szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok
5. együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
6. szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

A továbbiakban részletesen ismertetjük a fenti pontokat:

Szervezési feladatok

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása, valamint a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében kapcsolatot építünk ki:
 - a védőnői hálózattal
 - az e területen működő civil szervezetekkel
 - a kisebbségi önkormányzat képviselőivel
- Beiratkozáskor fokozottan figyelünk a halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek arányos eloszlására az óvodai csoportok kialakítása során.
- A gyerekek minél kevesebb óvodai hiányzása érdekében
 - szülői értekezleteken
 - egyéni beszélgetések alkalmával (fogadóóra) alkalmazzuk a meggyőzés pedagógiai módszerét.

A nevelőtestület együttműködése

- Óvodánk nevelőtestülete és alkalmazotti közössége rendszeresen tart munkaértekezletet.
- Tervezett hospitálásokat szervezünk, ahol
 - az egyes gyermekek fejlődését,

- az alkalmazott pedagógiai módszereket,
- a további feladatokat egyeztetjük.

A pedagógiai munka kiemelt területei

A gyermekek óvodai felvételétől, óvodai életének megkezdésétől kezdve a következő pedagógiai eljárásokat alkalmazzuk:

- Komplex állapotfelmérés
- Tudatosan tervezett folyamatos és rendszeres tervező és megvalósító pedagógiai munkával segítjük:
 - a szókincs, nyelvi kifejező készség, beszédértés, beszédészlelés fejlődését – kommunikációs nevelés,
 - szeretetteljes légkörben elősegítjük az intézményes nevelésbe való beilleszkedést, az elfogadást és együttműködést – érzelmi nevelés, szocializáció,
 - saját tapasztalat – és információ szerzéssel hozzájárulunk az egészségtudat kialakításához, az egészséges táplálkozási szokások kialakulásához - egészséges életmódra nevelés,
 - ismeret átadási folyamatainkba beépítjük a multikulturális tartalmakat – társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése,
 - pedagógiai módszereink megválasztásakor fokozatosan figyelünk, illetve figyelembe vesszük az egyéni érdeklődési területeket, kezdeményezéseket, az egyéni fejlődési ütemet és utakat – korszerű óvodapedagógiai módszerek.

A gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, a szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

- Az óvoda gyermekorvosa és védőnője rendszeresen vizsgálja a gyermekeket. Ezeken a szűrővizsgálatokon felhívjuk a figyelmet az esetleges problémákra, a vélhetően szükséges egyéni, illetve szakorvosi vizsgálatokra.
- A szülői értekezletek témái közé beépítjük az egészségügyi ismeretnyújtás, tanácsadás lehetőségét a védőnők bevonásával.
- A szociális hátrányok csökkentése érdekében lehetőséget teremtünk a gyermekjóléti szolgáltatások igénybevételére, így pl. ruhák, játékok, könyvek adományozására. Aktív kapcsolatot tartunk a szociális ellátó rendszerrel.

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése

hátránykompenzációja érdekében kapcsolatot építünk az alábbi szervezetekkel:

- Gyermekjóléti – Családsegítő Szolgálat
- Védőnői hálózat
- Szakmai szolgáltatók
- Helyi Nemzetiségi Roma Önkormányzat illetve
- Civil szervezetek

Célunk, hogy az ezen szervezetekkel való együttműködés eredményeképpen a fent kifejtett módszerekkel és eljárásokkal – az esélyegyenlőségi és pedagógiai célok megvalósuljanak.

A különböző partnerekkel és szervezetekkel való kapcsolatunk, közös munkánk, erőfeszítésünk hozzásegíti a családokat és a gyermekeket a hátrányok csökkentéséhez, az életesély növeléséhez.

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Az intézményi közösségi életbe való beilleszkedés megkönnyítése érdekében az óvodai befogadást egyénre szabjuk.
- Minden szülővel személyes és közvetlen, bizalomra épülő kapcsolatot alakítunk ki annak érdekében, hogy
 - a szülők kérdéseikkel, problémájukkal bizalommal forduljanak az óvoda vezetéséhez és pedagógusaihoz,
 - megismerjük a családok szokásait, értékrendjét,
 - a gyermek szociális háttérét,
 - a közös rendezvényeinken minél többen részt vegyenek,
 - bekapcsolódjanak a helyi közösség életbe.
- A szülők gyermekük fejlődésével kapcsolatos tájékoztatása érdekében fejlődési naplót vezetünk.
- A tájékoztatás alapjául
 - a fejlődési napló bejegyzései,
 - a gyermek alkotásai és
 - a foglalkozásokon való részvétel („nyílt nap”) lehetőségei szolgálnak.

Az esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatások lebonyolításáról, a nyújtott támogatás igényléséről, folyósításáról és elszámolásának rendjéről a 9/2008. (III.29.) OKM. rendelet rendelkezik..

Az Integrációs Pedagógiai Program a Helyi Nevelési Program részét képezi.

X. EGYÜTTMŰKÖDÉS, KAPCSOLATTARTÁS

10.1. Az óvoda szociokulturális háttere

Városunk halmozottan hátrányos helyzetű. Nagy a munkanélküliség ill. egyre nő az etnikumhoz tartozó roma lakosság aránya, ezek következtében fokozatosan emelkedik hátrányos helyzetű gyerekek száma is. Döntő részük nagycsaládból érkezik a szülők alacsony iskolai végzettségűek, ezért egyre több a 3H-s gyermekek aránya.

A gyermekek képességszintjét megismerve célunk, hogy a család és a szülő bizalmát elnyerve segítsük személyiségének, képességeinek teljes kibontakozását.

Feladataink megvalósításához többek között az alábbiakat vesszük figyelembe:

- ✓ A szülőkkel konstruktív, bizalomra épülő kapcsolat kialakítása
- ✓ A gyermek fejlettségi szintjének megállapítása
- ✓ A játékosság, fokozatosság elvének betartása
- ✓ Szükség esetén szakember segítségének kérése

10.2. Kapcsolattartás a családdal

A gyermek nevelése a család joga és kötelessége, s ebben az óvodának kiegészítő szerepe van.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait.

A gyermekek családi körülményei igen eltérőek, ami meghatározza és befolyásolja az együttműködést. Igyekszünk a gyermekek fejlesztését a szülők bevonásával megvalósítani, amelynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet.

Amennyiben szükséges az óvónő segítségnyújtása, az illeszkedjen a családhoz és az óvodai szokásokhoz egyaránt.

Az eredményes együttműködés legfontosabb feltételei:

- a család és óvoda között, nyílt őszinte együttműködés,
- az óvodának tiszteletben kell tartani a család világnézetét,
- a szülőnek éreznie kell, hogy gyermekét szeretik az óvodában,
- tapasztalnia kell, hogy gyermeke szeretet óvodába járni, szereti az óvónőit, dajka nénit, a gyerekeket,
- a szülő érezze, hogy számítanak a véleményére, tiszteletben tartják nevelési elveit,
- az óvónő emberi magatartásában, szakmai felkészültségében egyaránt empatikus, toleráns, megértő és példamutató legyen.

A kapcsolattartás formái:

- beíratás
- szülői értekezlet (új szülők részére a nyár folyamán, szeptemberben tanévnyitó szülői értekezlet, féléves szülői értekezlet)
- előadók meghívása a szülői értekezletekre, akik tájékoztatást adnak különböző témákban, amely segítségnyújtást jelent a családoknak a gyermekük nevelésében
- családlátogatás (évente egy alkalommal, később többször is, ha ez indokolt a gyermek fejlődése szempontjából)
- fogadóóra (célja, a szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről, ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. Fogadóórát szülő, óvónő egyaránt kezdeményezhet.
- nyitott óvoda (szülők részére az óvodai életben)
- ünnepségek (szüreti mulatság, farsang, anyák napja, évzáró)
- kulturális rendezvények
- délelőtti, délutáni találkozás

A szülőket a szülői munkaközösség képviseli, munkáját a Működési Szabályzat szerint végzi.

10.3. Kapcsolattartás bölcsődével, iskolával

A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt. A gyermekek érdekében szükséges a folyamatos, eredményes együttműködés. Közösnek kell az átmenetet megkönnyíteni a számukra. Őértük tartozunk felelősséggel, ezért nem szabad az ellentéteket erősíteni az intézmények között. El kell fogadni egymás tevékenységét, a szakmai viták, véleménykülönbségek természetesek. Minden életkornak megvan a speciális szükséglete, sajátossága, ahol az intézményeknek kell megfelelni.

Az együttműködés formái:

- emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása,
- érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt,
- felnőttek látogatása, tapasztalatgyűjtés (órákról, óvodai munkáról, bölcsődei tevékenységről),
- eszmecserék, szakmai tanácskozások szervezése,
- szülői értekezleteken való részvétel,
- gyerekek látogatása az intézményekben,
- a gyerekek beilleszkedésének folyamatos, közös segítése és követése.

10.4. Kapcsolattartás szakmai szolgáltató szervezetekkel

Óvodánk bázisóvoda, rendszeres a kapcsolattartás a programot kidolgozó óvodával, a debreceni Lehel úti óvodával, és a Megyei Pedagógiai Intézettel.

Az intézmény fenntartójával szükségszerűen (szóban, írásban) történő kapcsolattartás.

Szoros kapcsolat a Városgondnoksággal, a pénzügyi intézménnyel és a városban működő nevelő - oktató intézményekkel, sajátosságunkból adódóan.

XI. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Egyetértését nyilvánította:
(szülői szervezet)

Tóth Bernadetta

Elfogadta:
(a nevelőtestület)

Mucsi György Csaba Krisztina

Jóváhagyta:
(Intézményvezető)

Egyházi Katalin

Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testülete a/2016. (...) HÖ.
számú határozatával fogadta el.

.....
fenntartó

Érvényesség: 2016.
Módosítható az elfogadási folyamat lefolytatása után.

Kelt: Hajdúhadház, 2016. március 18.

TARTALOMJEGYZÉK

Az óvoda adatai	2.
I. HELYZETELEMLÉZÉS	3.
1. A tagóvoda múltja	3.
1.1. Mester úti óvoda	3.
1.2. Templomkerti tagóvoda.....	5.
1.3. Poroszlai kerti tagóvoda	7.
1.4. A Három Szirom Óvoda jelene.....	8.
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	10.
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	12.
3. Az óvodai nevelés általános feladatai.....	12.
3.1. Az egészséges életmód kialakítása.....	12.
3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés.....	13.
3.3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	14.
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	15.
4.1. Személyi feltételek	15.
4.1.1. Nevelőtestület (végzettség, speciális végzettség, életkor)	15.
4.1.2. A pedagógiai munkát segítők köre.....	16.
4.1.3. Az óvoda szervezeti felépítése	16.
4.1.4. Az óvoda vezető testülete	16.
4.2. Tárgyi feltételek	17.
4.2.1. Az óvoda működése	17.
4.2.2. Az óvoda tárgyi felszereltsége (állag, hiányok, bútorzat, zenei eszközök)	17.
4.3. A nevelő munka elemzése	17.
4.4. A hatékony képességfejlesztés kritériumai	18.
4.5. A tanulásról, a tanulás szervezeti formája.....	20.
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	21.
5. A gyermeki tevékenységrendszer	21.
5.1. A játék.....	21.
5.2. Az epochális tanulási rendszer	22.
5.2.1. Az epochális tanulási rendszer jellemzői, pozitívumai	24.
5.2.2. A játék szerepe az epochális tanulási folyamatban	25.

5.3. A kötetlenségről	26.
5.4. Módszerek, eszközök, munkaformák	27.
5.5. Az epochális tanulási tevékenység formái	29.
5.5.1. <i>A külső világ tevékeny megismerése, környezet megismerésére nevelés, környezetvédelem, munka, illem.....</i>	<i>29.</i>
5.5.2. <i>Matematika.....</i>	<i>31.</i>
5.5.3. <i>Verselés, mesélés.....</i>	<i>32.</i>
5.5.4. <i>Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....</i>	<i>33.</i>
5.5.5. <i>Néptánc, népszokás</i>	<i>34.</i>
5.5.6. <i>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....</i>	<i>35.</i>
5.5.7. <i>Mozgás.....</i>	<i>36.</i>
5.5.8. <i>Munka jellegű tevékenységek.....</i>	<i>37.</i>
 VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	38.
6.1. Folyamatos napirend.....	38.
6.2. Csoportszervezés	39.
6.3. A program személyi, tárgyi feltételei	40.
6.4. A program alkalmazásához szükséges önképzés, továbbképzés	40.
 VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	41.
7.1. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	41.
7.2. A gyerekek fejlődésének követése, elemzése.....	42.
7.3. Az óvónők tervezési feladata.....	44.
 VIII. AZ ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI, PROGRAMOK.....	45.
 IX. AZ ÓVODA EGYÉB FELADATAI	46.
9.1. Gyermekvédelmi feladatok	46.
9.2. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések –Integrációs program	48.
 X. EGYÜTTMŰKÖDÉS, KAPCSOLATTARTÁS	52.
10.1. Az óvoda szociokulturális háttere.....	52.
10.2. Kapcsolattartás a családdal.....	52.
10.3. Kapcsolattartás bölcsődével, iskolával	53.
10.4. Kapcsolattartás szakmai szolgáltató szervezetekkel	54.
 XI. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	55.
 TARTALOMJEGYZÉK	56.
 JEGYZÉK	58.

JEGYZÉK

a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről
(a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. számú melléklete alapján)

Három Szirom Óvoda, Petőfi u. 1/a.

I. HELYISÉGEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
Csoportszoba	Gyermekcsoportonként 1	a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő
Gyermekágy/fektető tároló helyiség	Gyerekenként 1/ Óvodánként 1	
Tornaszoba sport szertárral	Óvodánként 1	
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	Óvodánként 1	
Óvoda pszichológusi helyiség	Óvodánként 1	
Játszóudvar	Óvodánként 1	
Intézményvezetői iroda	Óvodánként 1	
Intézményvezető-helyettesi iroda	Óvodánként 1	
Óvodatitkári iroda	Óvodánként 1	
Nevelőtestületi és könyvtár szoba	Óvodánként 1	
Általános szertár/raktár	Óvodánként 1	
Többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	Óvodánként 1	
Orvosi szoba, elkülönítő szoba	Óvodánként 1	
Gyermeköltöző	Gyermekcsoportonként 1	
Gyermekmosdó, WC helyiség	Gyermekcsoportonként 1 (WC nemenként 1)	
Felnőtt öltöző	Óvodánként 1	
Felnőtt mosdó	Óvodánként 1	
Felnőtt WC helyiség	Óvodánként 1	
Felnőtt zuhanyzó	Óvodánként 1	
Mosó, vasaló helyiség	Óvodánként 1	
Szárító helyiség	Óvodánként 1	
Felnőtt étkező	Óvodánként 1	
Főzőkonyha	Óvodánként 1	ott ahol a tervezési program szerint helyben főznek
Melegítőkonyha	Óvodánként 1	
Tálaló-mosogató	Óvodánként 1	

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
Szárazáru raktár	Óvodánként 1	ott ahol a tervezési program szerint helyben főznek
Földesáru raktár	Óvodánként 1	ott ahol a tervezési program szerint helyben főznek
Éléskamra	Óvodánként 1	ott ahol a tervezési program szerint helyben főznek
Karbantartó műhely	Óvodánként 1	
Kerekesszék tároló	Óvodánként 1	
Ételhulladéktároló	Óvodánként 1	

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1. Csoportszoba		
Óvodai fektető	Gyermeklétszám szerint 1	
Gyermekszék	Gyermeklétszám szerint 1	
Gyermeasztal	Gyermeklétszám figyelembevételével	
Fényvédő függöny	Ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	
Szőnyeg	Gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	
Játéktartó szekrény vagy polc	Gyermekcsoportonként 2	
Könyvespolc	Gyermekcsoportonként 1	
Élősarok állvány	Gyermekcsoportonként 1	
Textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	Gyermekcsoportonként 1	
Szeméttartó	Gyermekcsoportonként 1	

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
2. Tornaszoba		
Tornapad	2	
Tornaszőnyeg	1	
Bordásfal	2	
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	1	
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	3 gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Pedagógia programban foglaltak szerint
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
A fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		Pedagógiai programban foglaltak szerint
Tükör (az asztal szélességében)	1	
Asztal	1	
Szék	2	egy gyermek, egy felnőtt
Szőnyeg	1	
Játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	
4. Óvodapszichológusi szoba	Gyermeklétszám szerint	
Asztal	1	
Szék	4	
Szőnyeg	1	
Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1	
5. Játsszódudvar		
Kerti asztal	Gyermekecsoportonként 1	
Kerti pad	Gyermekecsoportonként 2	
Babaház	Gyermekecsoportonként 1	
Udvari homokozó	Gyermekecsoportonként 1	
Takaróháló	Homokozóként 1	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő eszközök	V. rész szerint	

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
6.Intézményvezetői iroda		
Íróasztal és szék	1-1	
Tárgyalóasztal, székekkel	1	
Telefon	1	
Fax	1	
Könyvszekrény	1	
Iratszekrény	1	
Elektronikus adathordozó szekrény	1	
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	
számítógépasztal és szék	1-1	
7.Intézményvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
Íróasztal és szék	1-1	
Iratszekrény	1	
Telefon	1	
Számítógépasztal és szék	1-1	
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	

8. Nevelőtestületi szoba		
Fiókos asztal	Pedagógus létszám szerint 1	
Szék	Pedagógus létszám szerint 1	
Könyvtári dokumentum	500	Az óvodapedagógusok felkészüléséhez
Könyvszekrény	2	
Fénymásoló	1	
Tükör	1	
9. Többcélú helyiség		
Tárgyalóasztal székekkel	1	
10. Orvosi szoba, elkülönítővel	Berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	
11. Gyermekeköltöző		
Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	Gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló
Öltözőpad	Gyermeklétszám figyelembevételével	

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
12. Gyermekmosdó, WC helyiség		
Törülközőtartó	Gyermeklétszám figyelembevételével	
Falitükör	Mosdókagylónként 1	
Rekeszes fali polc (fogmosótartó)	Gyermeklétszám figyelembevételével	
III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK		
Egyéni tisztálkodó szerek	Gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár
Tisztálkodó felszerelések	Mosdókagylónként 1	ruhakefe, körömkefe, szappantartó
Fésűtartó	Csoportonként 1	
Törülköző	Felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	
Abrosz	Asztalonként 3	
Takaró	Gyermeklétszám szerint 1	
Ágyneműhuzat, lepedő	Gyermeklétszám szerint 3-3	

IV. A FELNÖTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
Szennyes ruha tároló	Óvodánként 1	
Mosott ruha tároló	Óvodánként 1	
Mosógép	Óvodánként 1	
Centrifuga	Óvodánként 1	
Vasaló	Óvodánként 1	
Vasalóállvány	Óvodánként 1	
Szárítóállvány	Óvodánként 1	
Takarítóeszközök	Óvodánként 1	
Kerti munkaeszközök, szerszámok	Óvodánként 1	
Hűtőgép	Óvodánként 1	
Porszívó	Óvodánként 1	

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)		
Különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	Gyermeccsoportonként a gyermekek 30% - ának megfelelő mennyiségben	
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	
Ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	
Az anyanyelv fejlesztésének a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	
Ábrázoló tevékenység eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	
Természeti – emberi – tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	
Munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	
2.A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
Televízió	Óvodánként 1	
Magnetofon/CD Lejátszó/hangfalak	Három csoportonként 1	
Diavetítő vagy projektor	Óvodánként 1	
Vetítővászon	Óvodánként 1	
Hangszer (pedagógusoknak)	Óvodánként 1	
Hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	
Projektor vagy írásvetítő	1	

VI. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1. Beszéd fogyatékosok		
Tükör 120x180	csoportonként 1	
Logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	
2. Hallási fogyatékosok		
Dallamíró	csoportonként 1	
Hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként 1	
Vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1	
A különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként 1	
Nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként 1	
Szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1	
3. Látási fogyatékosok		
Olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	
Hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1	

VII. EGÉSZSÉG - ÉS MUNKA VÉDELMI ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
Étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként 1	
Elsősegélyláda	óvodánként 1	
Gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként 1	
Amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
Amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
Tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	

Nevelési programunk céljai és feladatai megvalósításához elegendőek a nevelési – oktatási intézmények kötelező jegyzékében szereplő eszközök, melyet az intézményi terv alapján folyamatosan pótolunk, bővítünk.

A gyermekek részére vásárolt eszközök és felszerelések mindig igazodnak a gyermekek testméretéhez. Ha az eszközöket, felszereléseket a létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden jelenlévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen.

A gyermekek részére kialakított helyiség akkor megfelelő, ha – rendeltetéstől függően – alapterülete lehetővé teszi legalább egy óvodai csoport valamennyi tagjának egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti tevékenységét. Továbbá megfelel az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeknek, a közegészségügyi előírásoknak, a tűzvédelmi, egészségvédelmi, munkavédelmi követelményeknek.

Sérült gyermekek nevelése során, a gyermekek által használt helyiségek kialakításánál az eszközök és felszerelések beszerzésénél biztosítani kell az akadálymentes, balesetmentes és biztonságos környezetet – az akadályozottság típusától függően – a kapaszkodókat, a nagyobb alapterületű, szélesebb ajtónyitású mellék helyiségeket...stb.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

*Mely készült 2016. március 18-án, a Három Szirom Óvodában megtartott
nevelőtestületi ülésről*

Téma: *A helyi pedagógiai program módosításának elfogadása,
véleményezése*

Jelen vannak: *A jelenléti ív alapján a nevelőtestület tagjai*

Jegyzőkönyvvezető: *Szabó Andrea – óvodatitkár*

Az óvoda vezetője köszöntötte a nevelőtestület tagjait, majd ismertette a
rendkívüli nevelőtestületi ülés témáját.

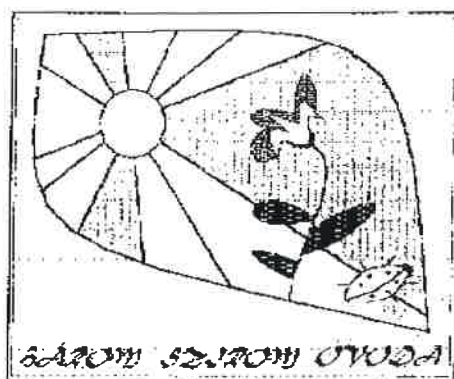
A pedagógiai program módosítására a törvények és jogszabály változások,
aktualizálások (név, cím változás) miatt volt szükséges módosítani a programon.

A nevelőtestület egyetértett az elhangzottakkal illetve azt 100 %-ban elfogadta.
A pedagógiai program módosítását megküldjük a fenntartó részére.

K.m.f.t.

Szabó Andrea

Szabó Andrea óvodatitkár
jegyzőkönyv.vez.

HÁROM SZÍROM ÓVODA
4242 Helyi lakóház, Petőfi u. 1/a
Telefon: 52/384-553
Adószám: 16728963-2-09

**Jelenléti ív 2016. március 18-án megtartott nevelőtestületi
értekezletről**

1. Mucsányiné Czirke Krisztina
2. Lőrinczné Bodor Irgy
3. Polgárné Kőrösi
4. Vékásné Ágnes
5. Erdősné Bekkeri Csilla
6. Vékás Gergely
7. Lőrinczné Kőrösi
8. Böke Imréné
9. Baloghné Fehér Tünde
10. Siposné Ágnes
11. Salóvicsné László
12. Egervári Katalin
13. Tömör László

